DISSERTATIO JURIDICA
DE
ALAPA.

Quam
PRÆSIDE
DN. SAMUELE STRYKIO,
J. U. D. COMIT. PALAT. CÆSAR.
ET PROFESSORE PUBLICO
ORDINARIO.

PLACIDO ERUDITORUM EXAMINI
SUBMITTIT

CHRISTOPHORUS Seidel/ 25.
OLSNA SILES.

FRANCOFURTI AD VIADRUM,
ANNO M. DC. LXXXIII.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

DISSERTATIONIS
DE
ALAPA.
PRÆLOQVIUM.

SOlemne Germanis dictum eſt, auff ein Etcætera folget eine Ohrfeige; Sed non dictum ſaltem, verùm praxi quotidianâ comprobatum. Nec enim uſpiam proniorem ad remunerandum videbis hominem, quàm ſi manu prompta, quod malevolo debetur ori, exſolvendum. Nec id injuſtè ſemper: Quippe non grave erit, ut ſi mala in alterum eructes, malâ viciſſim doleas, & manu ori tuo effrenato peſſulus obdatur. Sed uti cum bonis nobis res eſt, ita *Lectori Benevolo* nullus â Diſputatione noſtra metus. Amicum potius de odioſa hac materia, malis tamen qvandoqve debita, imò qvandoqve præmiis affecta, nobiſcum inſtituet colloqvium. Nec colloquii hujus Academici cauſam deſiderabit anxiè, quippe quam in promptu habeo facilique negotio reddam. Scilicet menſes non adeo multi ſunt, cum clauſulam ETCÆTERA variis exemplis illuſtratam publicè examinandam exhiberem. Vix conſcripta erat illa Diſputatio, ubi præſens materia tractationi Academicæ ſemet commendabat, unde mox animum induxi, quæ de ALAPA diſponerent jura, privato ſtudio colligere ac ſuperiori de ETCÆTERA Diſputationi tanquam pediſſeqvam certam, ſubjicere. Hæc igitur B. L. occaſio eſt, quæ me ad Alapam offerendam impulit. Et licet hactenus haud paucos deprehenderim, qui manuquidem ſatis promptè Alapas tractare ſciverint; Attamen qui ſpecialiter Alapâ ingenium exercere ſuſtinuerit, hactenus vidiſſe licuit neminem; niſi al ipis ingenia

pue-

puerorum exerceri, ſed fortè deſtrui, dixeris. Ideoqve ſpero me rem non prorſus feciſſe ingratam, dum partim illa, quæ ſparſim à Dd. de Alapa tractantur, collegi, partim & qvædam ex mei ingenii, utut parum inſtructi, penu adjeci. Accipe proinde B. L. Alapam hanc vultu benigno, eamqve ex intentione offerentis dijudica. Jocoſa qvidem nonnulla hinc inde reperies inſperſa, quæ tamen fortaſſe non diſplicebunt. Ecquis enim auſterum ſemper imitabitur Catonem? Nam omne tulit punctum qui miſcuit utile dulci.

Caput I.

De Alapæ Deſcriptione Nominali & Reali.

SUMMARIA.

Alapæ Etymologia n. 1
Synonymia. 2
Rhapiſma quid propriè denotet. 3
Henrici Imper. filia dicta fuit Maultaſchin. 4
Quid ſit alapa. 5
An quando os feritur. 6
Diviſiones alapæ. 7
Affinia alapæ ſunt Colaphus. 8
An pugno fiat alapa? 9
Talitrum quid. 10
Das Pritſchen *unde ortum?* 11
Expilatio capillorum vel barbæ, item incenſio barbæ atrox injuria. 12
Verbera ſervilius quid ſunt quàm alapa. 13
Verberare & pulſare quomodo differant & verbera ſervilia quid fuerint? 14
Ictus fuſtium & flagellatio quomodo differant. 15
Ictus fuſtium gravior eſt omni pœnâ pecuniariâ. 16

Ala-

ALapam ne illotis, quod dicitur, manibus tra- 1
ctare, Methodiqve receptæ leges negligere videar, pauca quædam de ipſo nomine mihi præmittenda erunt. Eſſe verò hoc Latinum idqve primitivum, ut vocant, vix dubium eſt : Quanquam *Matth. Martini Lexic. Philolog. hac Voc.* id ab ἀλαπάζω vacuo, vaſto, deripio; derivare velit ; Alii κολάπτω ferio, quam rem aliis relinqvo. Cæterum occurrit Alapæ vox in *Nov. 81. procœm.* qua etiam utuntur *Senec. Epiſt. 1. Martial. l. 5. Epigr. 62.*

Synonymon vocabulum ſermo Latinus vix ſuppeditat. 2
Nonnulli tamen è Dd. noſtris Maxillatam eam nominare amant, inter quos eſt *Proſper Farinac. in Prax. Crim. quæſt. 125. n. 361.* Arnobius *Salapittæ* vocabulo loco Alapæ uſus dicitur. Græcis verò audit Rhapisma, quæ vox habetur in *l. 6. C. de Emancip.* item aliquoties in Nov. Teſt. Sic *Joh. 19. v. 3. hæc leguntur verba*: ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα. *Sic Marc. 14. verſ. 65.* καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλον: *Et miniſtri alapas illi impingebant. vid. & Joh. 18. v. 22.* Quanquàm aliqui velint, Rhapisma ictum vindictæ 3
ſeu virgulæ Prætoriæ denotare, cùm ῥαπὶς ſignificet virgam ſeu fuſtem, hinc ῥαπίζω, fuſte ſeu baculo cædo, *vid. Godofr. ad d. N. 81. Cujac. l. 5. Obſ. 13. Georg. Paſor. in Lexic. Græc. voc.* ῥαπὶς : Interim tamen denotare poteſt etiam alapam ; Confer. locus ex *Matth. 5. v. 39. ubi :* ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σιαγόνα, *qui te cædet in dexteram maxillam.* Porrò & Græcis, ut quidam volunt, dicitur κόλαφος, unde Latini ſuum Colaphus deduxerunt; inde Terentius in Adelph. *Colaphis tuber eſt totum caput*, de quo *infra n. 8* Germanis dicitur Ohrfeige/Backenſtreich/Maulſchelle 4
Maultaſche/quæ ultima denominatio in memoriam mihi revocat Margaretham Imperatoris Henrici filiam, welche umb ihres artlichen Mundſtücks willen / die Maultaſche genennet worden / *vid. Diether in Addit. ad Beſold. Theſaur. Pract. Voc.* Maultaſchen / Seu ut effert *Andr. Angeli in Annal. Marchic. l. 2. ad ann.* 1342. wegen ihres abſcheulichen groſſen Maules / qvi tamen teſtatur fuiſſe filiam Henr. Ducis Carinthiæ, qvam poſtea Ludovv. Marchio Brandenb. matrimonio ſibi junxit. De originatione verò horum vocabulorum parum ero ſollicitus. Quod tamen attinet vocem

Ohrfeige neſcio an illa à Germ. Feige/nominata ſit, quod timidum forte oporteat eum eſſe, qvi alapas patienter fert. Jener hatte einem eine Feige zu geſand/ihm zu verſteben gebend/er ſey feig und verzagt/der ihm aber alſobald Maulbeer hingegen geſchickt mit verſprechen/daß er derſelben noch vielmehr von ſeinen eigenen Händen zu empfangen haben ſolte/*Zeiler. Cent. 2. Epiſt. 5.*

5 Hiſce præmiſſis Alapam deſcribo, quod ſit ictus porrectâ manu maxillæ incuſſus. Infligitur itaqve Alapa manu & propriè quidam palmâ. Perinde verò eſt interiori an exteriori manus parte (mit verwandter und umbgekehrter Hand, maxillâ percutiatur:

6 Alapa tamen etiam tunc meritò vocatur, qvando os alicujus feritur *§. 6. Inſtit. de injur. l. 7. in f. ff. eod.* ubi tamen os pro facie ſumitur, notante *Godofr. ad d. l. 7. lit. L.* Hinc colligitur, ſufficere ad alapam, modò quis in facie palmâ percutiatur, licet præcisè maxilla non ſit. Quod ſi verò caput aut ſaltem naſi extremitas, aut labia digitis feriantur, ALAPA non erit, qua de re mox plura. Neqve abs re eſt talia ab invicem ſeparare, uti videbimus Cap. ult.

7 Diviſio alapæ intuitu cauſarum multiplex eſt. Sic ratione efficientis alia juſta eſt, alia injuſta; alia ex ira, alia ex amore profecta; alia vera, alia quaſi, uti eſt admenatio, qua de inferius, cap. fin. Ratione formæ alia perfecta, alia imperfecta, utpote cum manus aberrat & qvodammodo ſaltem maxillam ferit; Alia cum ſonitu wenn es klatſcht oder patſcht/ alia abſqve ſonitu. Spectant huc alapæ Mimorum mutuæ in ſpectaculis theatralibus uſitatæ ad riſum excitandum. Ratione finis alia honeſta *vid. cap. 3.* alia inhoneſta quæ datur ignominiæ ergo; alia ſeria, alia jocoſa, alia punitoria, alia remuneratoria, alia vindicatoria &c. qvæ diſtinctiones exemplis illuſtrabuntur in ſeqq.

8 Affinia Alapæ ſunt Colaphus; qui fit pugno, *Godofr. ad l. 16. §. 6. ff. de Pœn. lit. X.* Et licet Colapho eandem atqve Alapæ ſignificationem multi tribuant, non tamen id admittunt textus N. T. ubi κόλαφος & ῥάπισμα, quod propriè Alapam denotat, ſemper ſeparantur. *Sic Matth. 26. v. 67* legitur ἐκολάφισαν αὐτὸν οἱ δὲ ἐῤῥάπισαν, *vid. Marc. 14. v. 65. 2. Cor. 12. v. 7. ubi verſio Germ.*

9 *habet*, mit Fäuſten ſchlagen. Alapa verò propriè non fit pugno, ſed

ſed palma, uti ſuperius dictum ; Quanquam & ſi mala pugno percutiatur id, licet impropriè, pro alapâ accipi poſſit, propter *l. 11. pr. ff. de injur.* Porrò affine eſt, Talitrum quod propriè denotat illiſionem ungvis in frontem ein Schnelling / & teſtatur de Tiberio *Sueton.* adeò firmis ipſum fuiſſe digitis, ut & pueri vel adoleſcentis frontem talitro vulnerare potuerit : Vel denotat etiam talitrum illiſionem digiti in naſum, Naſenſtieber. Huc ſpectat quoque illiſio manus in caput, Kopffſtücke. Nec adeo alienum ab hac 11. materia eſt das Pritſchen / quem morem à Romanis ad Germanos dimanaſſe, opinatur *Speidel. in Specul. Jurid. Voc.* Pritſchen / Pritſchmeiſter. Item Expilatio capillorum vel barbæ, quæ gravis injuria eſt, *vid. c. un. pr. verſ. ſi quis aliquem. 2. F. 27. Schneidevv. ad Inſtit. de injur. num. 8.* & atrociſſimam dicit injuriam incendere alicui barbam *Farin. Pr. Crim. q. 105. n. 180.* 12.

Verbera verò gravius quid ſunt atqve ſervilius quàm alapâ, & maximè ſi quis à privato fuſtibus aut baculo fuerit cæſus, atrox reputatur injuria, *vid. Farinac. q 105. n. 215.* Alapam autem paſſus abuſivè ſaltem dicitur verberatus *in l. 15. §. 40. ff. de injur.* Cæterum inter pulſare & verberare, pulſare & vapulare quid interſit, *vid. Tholoſan. Syntagm. Jur. Univerſ. l. 38. c. 3. num. 14. ſeq.* Et verbera ſervilia fuiſſe inſtrumenta, quibus ſervi ſolebant rumpi, patet ex *l. 12. ff. de jur. fiſc. ubi Godofr. in Not. lit. C.* Tandem & ictus fuſtium mentio injicienda eſt, qui fiebat baculis ſeu fuſtibus corpore non denudato, Prügeln : Flagellatio vero fiebat corpore denudato, Stäupen / quæ pœnæ non infamant, niſi infligantur propter cauſam famoſam per *L. ictus fuſtium. 22. ff. de his qui not. infam.* Ictus tamen fuſtium ſolus longè gravior eſt quavis pœnâ pecuniaria, *l. 10. in fin. ff. de Pœn.* Sed ſufficiant hæcce de Nominis evolutione dicta ; nunc ad ipſam Alapæ realem tractationem tranſeundum, itaque eſto 13. 14. 15. 16.

Ca-

enim commovetur qvis ad Alapam alteri infligendam irâ, utpote cùm læſus vindictam expetit, aut amore, utpote cùm parentes teneræ ſobolis, aut amans amaſiæ ſuæ genas placidâ palmâ demulcent leniterqve feriunt: Aut deſiderio corrigendi, quod facere videntur in Scholis puerorum Formatores: Aut fit animo teſtandi de impetrata libertate, uti olim in Emancipationibus, vel hodie in in conceſſione juris gladium geſtandi, *vid. cap. ſeq.* Et ex his facilè etiam eſt judicare de Alapæ Fine.

Inſtrumentalem Alapæ cauſam eamqve immediatam manum & in ſpecie palmam indigitavi. Absqve hac enim propriè alapa fieri neqvit. Licet namqve quis animum habeat firmumqve propoſitum alterum alapâ afficiendi; manibus ſi deſtitutus fuerit, non erit, ut qvispiam ſibi de Alapa immediatè ab ipſo accipienda metuat. Sed quid ſi quis manum quidem habeat, ſed unico ſaltem aut nullo inſtructam digito, an & hic Alapam alteri poterit impingere? Puto quod ſic, cùm palmaria manus pars adhuc ſuperſit, nempe palma ſeu metacarpus. Jam vero à potiori fit denominatio, *arg. l. 10. ff. de Stat. hom.* Neqve omni hæc quæſtio caret uſu, utilis quippe tunc eſt, qvando Statuto Alapæ certa pœna dictatur, quam ſanè luere haud poterit, qui alapam non dedit, cùm pœnalia ſtrictè ſint capienda *per c. Odia. de R. J. in 6. vid. inferius cap. ult.* Ex his etiam ſimul patet alapæ Forma. 2 3

Subjectum Activum conſtituunt perſonæ Alapam infligentes, ubi primò producam eas, quæ licitè hoc facere poſſunt; Qua in re generali me expediam Axiomate, & quidem tali: *Cuicunq; in alterum permiſſa eſt modica coercitio ſeu caſtigatio, illi & jus alapas infligendi conceſſum eſt.* Ratio, quia Alapa eſt ſpecie modicæ caſtigationis; nullum enim damnum per alapam infertur. *Marant. in Specul. p. 4 diſt. 1. n. 9.* Exemplum ergo eſto. 4

1. In Patre, qui dubio procul filii immorigeri inobedientiam alapâ coërcere valebit. Licet enim eâdem, qua olim parentes in liberos poteſtate, de quâ *Dionyſ. Halicarnaſſ. lib. 2.* amplius non gaudeant, cùm non in atrocitate, ſed pietate patria poteſtas conſiſtere debeat, *l. 5. ff. ad L. Pompej. de Parricid.* Neutiquam tamen leviori caſtigatione in liberos immorigeros uti prohibitum eſt parentibus, *l. un. C. de Emendat. propinq. lib. 3. C. de patr.* 5

pot. l. 6. §. 2. C. de bon. quæ liber. Soto de J & J. l. 5. q. 2. art. 2. Quin & citra carceris privati pœnam, de quâ *vid. l. 1. C. de privat. Carc.* filium clauſum detinere poteſt, quia hoc ad correctionem morum, non ad cuſtodiam facit, *vid. Joh. Schneidevv. ad Inſtit. de patr. poteſt. num. 27.*

6 2. Exemplum eſto in marito. Illa quidem poteſtas maritalis, quam certo modo ad jus vitæ & necis extendit *Joh. Frid. Horn. in Architect. l. 1. c. 1. §. 5. num. 8. ſeqq. Puffend. de J. N. & G. l. 6. §. 11.* Quæque revera multis gentibus competiit, *vid. Dn. Lederer. de Jure Belli privat. l. 2. c. 4. §. 8.* meritò deſiit: Interim tamen jus modicè coërcendi uxorem marito denegandum non eſt, *arg. l. 3. §. 3. ff. ad Sct. Syllan. Nov. 117. c. 14. add. Carpz. Pr. Cr. q. 12. num. 50. Soto de J. & J. l. 5. q. 2. art. 2.* ita quidem ut effrenis uxoris malitia atque contumacia etiam verberibus, ſi verba careant effectu, expelli poſſit, *conf. Dn. Lederer. d. l. §. 10. Dn. Chariſ. de Foro Conſcient. c. 2. num. 79. ſeq.* Et licet jure Civil. aliàs maneat uxor in poteſtate patris, *§. 2. Inſt. ad Sct. Tertull. l. 5. C. de Condit. inſert.* Canon. tamen & conſvetudinario jure eſt in poteſtate mariti, *vid. Weſenb. ad t. ff. de R. N. num. 6. ibique Hahn.* quæ conſuetudo ſe fundat in jure Divino, *Gen. 3. v. 16. conf. Nobiliſſ. atque Ampliſſ. Dn. D. Frider. Stryke, Diſſert. de Decreto Intermiſtico c. 2. n. 114.* Quo

7 poſito ſua ſponte ſeqvitur, etiam maritum licitè alapas infligere uxori. Sed hanc poteſtatem non exercet maritus, niſi neceſſitate exigente, cum ſint conjuges una caro, ideoqve regenda potius uxor pudore quàm atrocitate, amore & benevolentiæ argumentis; non jurgiis aut triſti ſeveritate. Quomodo autem amor & alapæ iratæ conveniunt? Sanè in una ſede vix poterunt morari. Noſtrates enim fœminæ non ſunt ejusdem cum Ruſſicis indolis, quæ vulgò dicuntur amorem mariti erga ſe ex verberibus colligere, cujus meminit *Horn. in ſuo Orbe Polit.* Quod tamen â plurimis inter fabulas refertur, quibus facilè aſſentior. Et meritò etiam improbantur verſus illi, in odium fortè fœminarum excogitati:

Nux, aſinus, mulier ſimili ſunt lege ligati.
Hæc tria nil rectè faciunt, ſi verbera ceſſant.

Conf. Harprecht. ad §. 11. Inſt. de injur. num. 24, ubi turpe & periculoſum judicat uxores verberibus afficere, *vid. & Soto de J. & J.*

l. 5.

l. 5. q. 2. art. 2. Sunt enim Barbari qvi uxoribus ut mancipiis utuntur, ut *idem* refert ex Ariſtotel. Et maximè quidem prægnantibus parcendum, ne calamitas matris noceat illi, qui eſt in ventre, *pr. Inſt. de ingen vid. D. Mengering. Scrutin. conſc. c. 9. q. 113. ſeq.*

Hinc qvæſtio emergit, an uxor propter alapam acceptam 8
poſſit divortium petere? Diſtingvendum hic erit, an culpa uxoris præceſſerit, & ita non poterit, qvia maritus tunc ſuo jure fuit uſus, ergo nemini fecit injuriam, *l. 13. ſ. 1. ff. de injur.* Neqve poterit dici uxor immoderatè verberata, qvæ alapam eſt paſſa. *Farinac. q. 143. num. 204.* Juſtæ verò inter alias cauſæ uxori alapas dandi erunt illæ, qvæ de Jure Civili ad divortium ſunt ſufficientes, *arg. num. 117. c. 14.* Ergò ſi uxor ignorante marito extra ædes noctu manſerit, vel cùm viris extraneis convivata ſit, vel comœdiis interfuerit, utiqve domum reverſa alapis à marito excipi poterit, *d. num. 117. c. 8.* An verò uxoris nulla culpa præceſſerit: tunc ſi maritus jure ſuo abutatur, meritò eodem privandus erit, per regulam generalem, quod qvicunqve abutitur ſuo jure, ſe reddat eo indignum. Ergo ſi maritus alapas citra cauſam ſæpius reiteret, audienda erit uxor, ſi divortium partiale ſeu ſeparationem à thoro & menſa petierit, & eo citius quidem ſi alaparum tanta fuerit vis, ut & ſangvinem elicuerit. Satis enim exinde ſævitia mariti apparet, ob quam divortium permittitur. Ita & aliàs innocenter verberata uxor divortii auxilium implorare poteſt. Scil. absqve cauſa, quæ alias de jure Civili ad divortium ſufficit. per *l. Conſenſu 8. inf. C. de repud. num. 117. cap. 14.* Jam verò & manu percuſſus dicitur verberatus in *l. 15. ſ. 40 ff. de injur.* Quod extendunt Dd. ut ſi ferula aut baculo maximè in capite aut facie fuerit percuſſa, etiam privata autoritate à marito divertere poſſit, *vid. Farinac. q. 143. n. 189. ſeqq.* Unam verò atqve alteram alapam patienti animo uxor feret, memor illius eſſe mala pati quàm facere.

3. Sic porrò Domino in ſervum modica caſtigatio permiſ- 9
ſa eſt, *vid. l. un. C. de Emend. Serv. l. 11 ſ. 1. ff. de pœn.* ad quam haud dubie ſpectat alapæ incuſſio. Alias vero ſupra modum in ſervos ſævire non licet, juxta §. 2. *Inſtit. de his qui ſunt ſui vel alien.* Sed an idem jus hodiernis Dominis in famulos ſuos competat, quæſtionis eſt. Ab his ante omnia ſeparandi erunt ſubditi; in hos enim

plus juris competit Nobilibus, quàm in famulos mercede conductos; Quanquam & in illos juſto durius ſi animadvertant Nobiles, jurisdictione privari poſſint, cùm liberi homines, quales ruſtici noſtri ſunt, durioris conditionis eſſe non debeant, quàm olim ſervi, *conſ. Gail. lib. 1. Obſ. 17. num. 2. Joh Philipp. Uſu. Pr. Inſt. l. 1. Eclog. 43. n. 3.* Quod ergo attinet famulos noſtros, puto nullum jus alapam ipſis infligendi Dominis competere, quia tantùm nobis ſunt obligati ex contractu Locati conducti ad operas præſtandas. Quemadmodum ergo cum operarium alium conduco, nullum jus ipſum verberandi conſeqvor, ita nec cum famulum conduco, quia par utrobiqve eſt ratio; Imò ne quidem verbis injurioſis talem caſtigare valeo, ſecus injuriarum actione conveniri potero, quia Domini in honorem & corpus familiarium nulla eſt poteſtas: quod exemplo Dominæ cujusdam quæ ancillam vocaverat eine Schand-Hure/ cùm tamen nihil turpe in illa demonſtrare poſſet, docet *Mev. Comment. ad Jus Lubec. lib. 3. t. 8. art. 10. num. 16.* Nam licet aliàs ſervis injuria non fiat, *§. 3. Inſt. de injur.* id tamen ad noſtros famulos applicari nequit, cùm ſint homines Liberi. Et in ſpecie in Hiſpania nulli Domino jus alapam ſervo ſuo infligendi competit, teſtante *Zeiler. cent. 2. Epiſt. 5.* Hoc ſingulare, quod in illo qui Dominus vel magiſter eſt, licet injurioſis utatur verbis aut verberibus, animus injurandi non præſumatur, *l. 5. §. Si magiſter. 3. ff. de L. Aquil. Gail. lib. 2. 106. Mev. d. l. n. 19.*

11 Hæc tamen quæ jam adducta ſunt, limitanda erunt, ſi Famulus ſimul ad educandum vel in arte informandum tradatur; tunc enim levis caſtigatio permiſſa eſt *d. l. 5. §. 3. in f. ff. de L. Aquil.*

12 & per conſeqvens alapa non eſt prohibita. Ergo poterit v. g. Sutor famulo licitè alapam impingere. Sed quid ſi formâ calcei vulnera eidem incutiat? Tunc ſanè ex L. Aqvil. de damno dato contra

13 tra ipſum agi poterit, uti clarè deciſum in *d. l. 5. §. 3.* Quid vero judicandum erit de Præceptoribus, an & illi licite alapas ſuis diſcipulis infligunt? Puto hanc pœnam non excedere Scholaſticæ Jurisdictionis limites, cùm leviter caſtigare valeant pueros *d. l. 5. in f. ff. ad L. Aquil. Soto de J. & J. l. 5. quæſt. 2. art. 2.* Imò & jus habent pueros virgis cædendi, quod plus eſt quàm malas manibus vi-

14 ſitare. Ergo cui competit id quod majus eſt, eidem & id quod mi-

nus

hus eſt, conceſſum videtur, *l.* 21. *ff. de R.J. c.* 53. *de R.J in 6.* Quod ſi vero baculis uſi vulnera capiti puerorum incuſſerint, utique ex L. Aquilia conveniri poterunt. Nimia enim Præceptoris ſævitia culpæ aſſignatur, *l. 6. ff. ad L. Aquil* quales ſævientes Præceptores, plagioſos Orbilios nominat *D. Mengershg. in Scrut. Conſc. cap. 9. quæſt.* 124. Et ne ſervum quidem cicatricibus deformare licebat, *l.* 17. §. 1. *inf. ff. de uſufr.* Ergo multo minus pueros ingenuos, quibus verbera minimè conveniunt. An vero magiſter in caſtigando modum exceſſerit, arbitrio judicis relinquitur, *Farinac.* 105. *num.* 134. Sed an qvis ſibi ipſi alapam dare poterit? Reſpondeo diſtingvendo, aut facit hoc volenter, aut coactè: affirmo verò utroqve modo. Nam licet priori caſui obſtare videatur, quod ne- 15
mo ſit membrorum ſuorum Dominus; hic tamen nulla vis corpori infertur, niſi forte ita intendatur ictus, ut & ſangvis è naribus ſtillet, ſic enim ſecus ſentiendum foret. Poſteriori vero caſu facit id in pœnam jubente judice. Namqve receptum eſt in nonnullis locis, ut injurians cum percuſſione oris injurias revocare teneatur, er muß ſich auffs Maul ſchlagen und wiederruffen / *vid. Matth. Berlich p.5. concl.62 n.38.* Quod ſi vero quis ex contumaciâ hoc facere renuat, ipſius vice carnifici hoc faciendum demandari poteſt.

Vidimus itaqve perſonas palmarias, quæ certo modo ala- 16
pas licitè infligere valent, nunc ſubjiciendæ ſunt illæ, quibus hoc jus nullatenus competit. Et quamvis non videatur è re eſſe ſpecialiter illas referre, cùm omnes qui hoc licitè non faciunt, faciant id illicitè; Attamen melioris ordinis ergo & hic Axioma formabimus à contrario ſenſu tale: *Quicunq; nullum jus alterum caſtigandi habet, ille nec licitè eidem alapas infligit.* Ratio, quia negato genere negantur omnes ſpecies: Alapa vero ſpecies eſt caſtigationis modicæ. Sit ergo exemplum.

(1.) In filio qui nullo modo poteſt patri dare alapas, ſecus 17
ſi fecerit haud dubiè exhæredationis fulmine feriri merebitur, quia alapa gravis eſt injuria, uti inferius demonſtrabimus *cap. ult. num. 64.* Jam vero propter gravem patri illatam injuriam filius exhæredari poteſt *per nam.* 115 *c* 3. ubi in ſpecie ſubjicitur, ob manum alicui patri illatam, locum eſſe exheredationi. Sed quid ſi percuſſurus alium, patrem feriat? Hoc caſu exhæredationi locus 18

 non

ſu, cum jus caſtigandi uxorem competat marito, *ſupra n. 6.* Ergo ſi fortè crinibus eandem nonnihil ad obedientiam traxerit, forte non poterit dici modum in caſtigando exceſſiſſe. Nam ut duo magni nominis JCti ad *can. quæcunq; diſt. 30.* feſtivè annotarunt, ideo relicti ſunt fœminis crines, ut viri invenirent in illis, quo trahi poſſint & ligari, *vid. Arniſ. in Doctr Pol. l. 1. c. 3. p. 61. Dn. Chariſ. de Foro conſc. c. 2. n. 79.* Quam ſententiam tamen non fecero meam. Imò maritos qvi hanc injuriam verberibus non repellunt, vecordes & viles atqve hominis nomine indignos cenſet *Alexand. Conſil. 156. col. 3. verſ. quos etiam deridet*, qvem laudat *Carpz. pr. Crim. q. 12. n. 49.* Sed qvid ſi maritus de victoria fortè deſperet? Hic metus in virum, cui non eſt pepo pro corde, vix cadere poteſt, ideoqvè vanus erit, nec excuſatione dignus, *l. 184. ff. de R. J.* Quod ſi tamen ejusmodi miſellus aliqvis virunculus ſeu maritellus, ut tales vocat *Bald. in L. Curatorem. C. de interdicto matrim.* reperiatur, qvem quotidie ab uxore alapas, ſi non & verbera, oporteat accipere, putarem hunc divortium partiale impetrare poſſe, cum Reipl. interſit bella privata non tolerari, ſcandalaqve tolli. Sed ſi ſponte vel ſua culpâ maritus imperium in ſe relinqvat uxori, in conſcientia peccat. Ein ſolcher Frauen-Knecht / Weiber-Männe und *D.* Sieman iſt mit Verlaſſung und Ubergab ſeines von GOTT verliehenen Mann und Haußrechts in ſeinem Gewiſſen vor GOtt ſtraffbahr / und keines Weges zu entſchuldigen / *inqvit D. Arnold Mengering. Scrutin. Conſcient. cap. 10. quæſt. 67. add. M. Ellingers* Allomodiſcher Kleider-Teuffel *cap. 5. 6. 7.* 21

(3.) Supra notavimus hodie non licere Domino, niſi certo modo famulum alapis afficere. Qvid verò ſi de facto id poteſtatis Dominus ſibi ſumat, annon licitè famulus Domino viciſſim alapas dare poterit? Videtur qvod ſic, quia Dominus nullum tale jus in famulum habet, & qvod Dominus ſibi fieri non vult, alteri ne fecerit, *t. t. ff. quod quisque juris in alium ſtatuit.* Et ubi eſt offenſio illicita, ibi defenſio eſt licita. Sed negativa verior, partim qvia & hodie Domino famulus reverentiam debet; partim quia vindicta privata regul. prohibita. Et alapa non infert damnum, nedum periculum vitæ, quorſum palmario reſpicit regula de illicita offenſione. Quod ſi verò famulus putet juſto durius in ſe animadvertis- 22

tiſſe Dominum, judicem implorare poterit ; ideo enim judicia ſunt conſtituta, ut ibidem quilibet experiatur & ne quis ſibi ipſi jus dicat, *l. un. C. ne quis in ſua cauſ. judic.* Sicuti & olim Judici incumbebat proſpicere, ne immoderata Dominorum in ſervos eſſet ſævitia *per §. fin. J. de his qui ſui vel alien. jur.*

23 Deniqve ſpecialiter notandum, ſacerdoti non eſſe permisſum cuipiam alapas dare, *c. 25. diſt. 86.* Hoc enim alienum à ſacerdote eſſe debet, cùm horum ſit monere ſuos, & verbis non verberi-
24 bus uti. Exinde facilè patet, quid ſentiendum de illis ſacerdotibus, qui in popinis verſantes cum combibonibus ſuis rixantur manusqve conſerunt. Sanè tales, ſi verba mala vel verbera domum referant, indignos quos ſacerdotalis dignitas tueatur, judicat cele-
25 bris dum viveret Juris Profeſſ. in Academia Regiomont. *Dn. Theodor. Welder. Tyrocin. Crimin. Diſp. 3. p. m. 58.* Poſſent quidem aliæ adhuc perſonæ haud incommodè huc trahi, quarum mentio fiet *in ſeq. cap.* Nam quia agens & patiens ſe habent ut relata, non usqve adeo accuratè ſemper ſeparari potuerunt. Sed ſufficiant hæc & eſto

Caput III.

De Subjecto Alapæ Paſſivo.

SUMMARIA.

Quinam juſtè alapam patiantur? n. 1
Servus manumittendus alapa percutiebatur. 2
Pari modo hodie illi qui jus gladium geſtandi conſeqvuntur. 3
An in creatione Eqvitum, ubi de ſolennibus remiſſivè. 4
Attemptans fœminæ Pudicitiam alapâ repelli poteſt. 5
Quid juris circa illum qui ſponte inflatas buccas percutiendas præbet 6
An tali ſalvâ conſcientia alapam infligere poſſim. 7
Quid ſi pacto ſe quis ad alapas patiendas obliget. 8

An

An tale pactum ſubſiſtat? 9
An mendaci licitè alapa infligatur? 10. *ſeq.*
Quid juris circa injuriarum retorſionem? *ibid.*
An illi alapa rectè infligatur, qui me dicit Etc? 12
An teſti ut ejus teſtimonium tanquam inimici evitetur? 13
An illi qui alteri denegat proëdriam. 14. *ſeq.*
An virgini quæ juveni denegat choream? 16. *ſeqq.*

VIdimus ergo hactenus perſonas qvæ licitè, qvæqve illicitè alteri alapas impingunt; nunc Methodi ratio poſtulat, ut & illas conſideremus perſonas, quæ licitè & quæ illicitè ſeu iniquè patiuntur alapas. Et quamvis fatear, ex ſuperius propoſitis Axiomatibus facilè eas pati; Nam ſi alter illicitè alapam impingit, dubio procul illicitè alter eam patitur, & contra. Non tamen fruſtraneam me ſubiturum eſſe operam ſpero, ſi & in ſpecie aliquos caſus in hoc capite ſeorſim examinavero. Et quidem itidem hic Axiom. generali me expediam. *Quicunq; alapam patitur in pœnam, aut propter certam ſolennitatem, ille juſtè eam patitur.* Ratio prioris, quia fit autoritate ſeu permiſſu legis, quale factum iniqvum non eſt, *l. 17. §. 12. ff. de Ædil. Edict. c. quid dicam. 11. cauſ. 14. q. 4.* Ratio poſterioris, quia ceſſat dolus, absqve quo delictum non eſt; & inſuper omnis actio ex intentione & fine agentis dijudicanda. Exempla prioris poterunt peti ex priori capite, ubi de perſonis licitè alapam inferentibus actum. Exempla poſterioris ſunt 1

(1.) In ſervo manumittendo. Manumiſſurus enim ſervum apud Prætorem ejus caput tenebat dicens; *hunc hominem liberum eſſe volo*; & emittebat ipſum alapâ percuſſum ac circumactum, è manu; Quas alapas nominat *Juſtin. in l. 6. C. de Emancip.* injurioſa Rhapiſmata, Claudianus verò injurias felices, quia earum interventu libertas concedebatur. Pari modo in emancipationibus liberorum alapæ adhibebantur, quem tamen ritum ſuſtulit ipſemet Imper. num. 81. Reliquas manumiſſionis ſolennitates *vid. apud Roſin. de Antiq. Roman. lib. 1. cap. 20. Tholoſan. Synt. Jur. univ. lib. 14. cap. 5. num. 8. add. Magnif. Dn. Præſid. Tr. de Jure Senſ. Diſſ. 7. cap. 1. num. 49.* Quæ tamen materia hodie ob ſervitutem ſublatam ceſſat. Supereſt tamen alius modus hodiernis moribus, qui à manumiſſionibus nonnullis originem traxiſſe vide- 2

tur

tur, ſcil. cum alicui jus gladium geſtandi conceditur, quod noſtris dicitur, wehrhafft machen. Hinc eſto in his exemplum (2) principes enim Germaniæ atque Nobiles miniſtris ſuis perfe-
3 ctam ætatem adeptis, impactâ alâpâ, jus geſtandi gladium concedunt, additis verbis Germ: Das vertrag von keinem mehr / aut; die leide von mir und keinem mehr / unde & ortum puto Germ. nomen eine Reiter- oder Rittermänniſche Ohrfeige. *conf. Beſold. in Theſ. Pr. voc.* wehrhafftmachen / *Dn. Præſ. d. l. n. 50.* Ubi in fine notat, ritum illum alapas infligendi non ubivis hodie obtinere. Obtinet tamen inter multos mechanicos atque artifices, quando tyrones è ſua informatione dimittunt, wenn ſie einen zum Geſel-
4 len machen. Cœterum in creatione Equitum, im Ritterſchlagen / alapa quidem locum ſibi non vindicat, attamen humeri gladio feriuntur, *vid. Dn. Præſ. d. l. n. 53. ſeqq* ubi in ſpecie docet, quibus ceremoniis Equites S. Georgii in Angliâ, & Equites Johannitici Ordinis in oppido huic vicino Sonneburgi creari ſoleant. *add. Oldenburg. p. 1. Diſcur. 20. ad Inſtr. Pac. §. 13. inf.* &. de Equitibus *Speidel in Specul. Jurid. voc.* Ritter. Cœterum perſonis, quæ licitè alapas accipiunt, ſubnectimus & illum, qui honeſtæ fœminæ vel virginis pudicitiam attemptare audet. Talis enim licitè repellitur alapâ, cum omninò ad infamiam pertineat, pudicitiam alicujus attemtare, *l. 1. §. 2. in fin. ff. de injur. §. 1 Inſtit. eod.*

Seqvuntur nunc perſonæ, quæ iniquè patiuntur alapam,
6 ubi axioma ſpeciale formare operæ pretium non erit, cum è priori à contrario ſenſu argumentari liceat. Ideoque unum ſaltem atque alterum exemplum ſubjungere animus eſt. Et primo quidem loco quæritur, an volenti juſtè alapa impingatur? Nimirum ſolent interdum eſſe homines adeo ſui negligentes, maximè pueri, ut pro exiguo lucello buccas inflent, aliisque os percutiendum præbeant, quod nominamus Auffblaſen. Hoc propter acceptas alapas injuriarum agere non poſſe, certum eſt, cum volenti injuria
7 non fiat, *l 187. ff. de R. J. c. 27. eod. in 6. l. 9 ff de aqua & aq. pluv.* Sed an alter ſalvâ conſcientia talem percutere poſſit, quæſtionis eſt. Et mihi quidem negativa arridet, cùm factum hoc turpitudinem contineat & contra bonos mores ſit, ideoque haud dubiè illicitum, imò intellectu juris impoſſibile, per *l. 15. ff. de condit. in-*

ſtit.

ſtit. Et ſi quis vult eleemoſynas erogare, cur prius pauperis percutit malas ? Sane non pietate aut liberalitate ductus pauperi dat obulum, ſed ſaltem animo delectationem ex re illicita percipiendi. Ergo det tali homini eleemoſynas abſque alapis, eundemque cum increpatione, quo in poſterum genas inflatas pro lucro aliis præbere deſiſtat, dimittat.

Sed quid ſi pacto ſe quis obligat ad alapas patiendas, annon tunc ipſi licitè poterit alapa infligi ? v. g. ſi quis tibi promiſerit, ut ſi eum in vinea tua deprehenderis, alapâ ipſum percutias. Ita quæſtionem affirmo, ſi fiat percuſſio in continenti, quia multa in continenti licent, quæ ex poſtfacto non licent ; Vel ſi patientis voluntas adſit tunc, cùm alapam accipit. Sic enim volenti non fit injuria. Et maximè hiſce caſibus infligitur alapa ex intentione bona, ut ſcil. deſiſtat alter mala in poſterum agere. Quod ſi verò tempore percuſſionis voluntas non adesſet, pactum non valeret, quia contineret turpe & occaſionem delinquendi daret, contra *l. 26. ff. de V. O. conf. Bartol. in 1. §. usq; adeo, ff. de injur. n. 2. & 3. Coler. de Proceſſ. Execut. p. 1. c. 8. n. 70.* Peccatum verò haud dubie committit, qui citra cauſam invito alapam infligit. Et licet regeri poſſit, hoc caſu non ſine cauſa alapam dari, cum præcedat delictum aut culpa : Certum tamen eſt, omne pactum, quod poteſtatem alicui permittit, propriâ autoritate quid faciendi, intelligi, niſi alter reſtiterit, tunc enim judex adeundus. *conf. Dn. Brunnem. ad L. 3. C. de Pignor.* Obſtare verò aſſertioni noſtræ videtur *l. 9. §. 1. ff. de aqua & aq. pluv.* ubi dicitur, nullam accipere illum injuriam, qui ſemel voluit. Sed reſpond. neminem poſſe ſibi ipſi jus dicere, quod hoc caſu fierit : Quin & illud, quod nempe ſufficiat voluntatem initio adfuiſſe, non procedit in facto non iterabili, ſicut fieret in eo, qui ſe obſtringit ad ferendam alapam. Et ſtipulator ex tali inflictione alapæ nullum ſentiret commodum, ſed læderet proximum, *vid. Coler. d. l. n. 72.* Imò dubium eſt, an quis pacto ad alapam ſe obligare poſſit ? videtur quod non, quia nemo eſt membrorum ſuorum Dominus, *L. Liber homo. 13. ff. ad L. Aquil.* Verum quoniam per alapam corpus non frangitur neq; deſtruitur, &

Volenti non ſit injuria, valebit certo modo obligatio, *Bartol. d. l.* maximè ſi emendationis ergo ſit concepta, ut ſi quis dixerit ; *quoties mendacium dixero, des mihi alapam*, vel *quoties blaſphemiam aut turpe quid locutus fuero.* Item ſi famulus vel ancilla hoc pacto Domino ſe obligaverit, ut quoties rerum ſuarum non ſategerit, Dominus ipſi alapam infligat. Nam hodie Dominis jus famulos, quos ex locato habent, feriendi, non competere, ſuperius *cap. 2. num. 10.* oſtenſum. Pari modo & hodie quis ad carceres, maximè in Saxon. ſe obligare valet, non obſtante, quod nemo ſit membrorum Dominus, *vid. Berlich. p. 2. concl. 27. num. 9.* Quanquam alias ejusmodi obligationem fieri poſſe, neget *Gail. l. 2. de P. P. c. 2. num. 1. ſeqq.* Quod ſi verò quis ſe obligaret ad injurias atroces, quæ corpus frangerent, obligatio non valeret, quia nemo eſt membrorum ſuorum Dominus. Ideoqve conſenſus non excuſaret injuriantem, licet bene excuſaret, ſi injuria eſſet verbalis, aut alia quæ corpus non frangit, prout eſt alapa, *vid. Farin. q. 105. n. 167.*

10 Porro quæritur, an mendaci licitè poſſit alapa infligi juxta Germanorum dicterium, auff eine Lügen gehöret ſich eine Maul-Schelle? Hic ante omnia videndum erit, an injuriam injuriâ rectè retorqvere poſſim, quod communiter affirm. Pari modo, uti vim vi in continenti repellere licet, *l. 3. ff. de J. & J.* A vita enim ad famam argumentum procedere volunt, cum pari paſſu ambulare dicantur, id quod colligunt ex *l. 8. §. 2. ff. quod met. cauſ. l. 9. ff. de manumiſſ. vind. Gail. l. 2. O. 100. num. 6. ſeqq.* quod quidem ſimpliciter non procedit, uti notat *Carpz. p. 4. c. 10. d. 6. Weſenb. vol. 2. Diſp. 17. num. 6.* Itaqve objicienti mihi crimen, in continenti reponere poſſum, (tu mentiris) *vid. Gail. d. l. 2. Obſ. 100. n. 3.* vel etiam ita : mentiris ut latro, fur &c. *conf. Berlich p. 5. concl. 64. num. 6. ſeqq.* Sed modus hic injurias ulciſcendi tantùm moribus eſt inventus, quod & fatetur *Dn. Struv Tr. de vindict. privat. c. 10. aphor. 6.* Quanquàm hic ſtatuat, convenire Retorſionem juri Civil. aliquo modo, nec contrariari juri Divino, quod impugnat *Renneman. Tr. de Retorſion & noviſſimè Dn.* Pfannkuch *Tr. de Illicit. injuriarum verbal. Retorſion.* Interim tamen in praxi receptum, ut injuriam verbalem verbali retorſione, ſi modum non exceſſero, licitè tollere poſſim ; neutiquam verò injuriam verbalem armis

aut

aut verberibus repellere licebit, *D. Oſiand. ad Grot. l. 2. c. 1. th. 15. Obſ. 1. fin.* Sic enim proportio inter offenſionem & defenſionem 11
non obſervaretur, *vid. Harprecht. ad §. f. Inſtit. de injur. n. 204. ſeqq.* Ergo propoſitæ quæſtionis negativa reſponſio exinde ſua ſponte fluit, *Berlich. d. l. n. 29. Harprecht. d. l. n. 207.* ubi tamen ille limitationem admittit n. 30. niſi infamis quiſpiam, vilis aut plebejus nobili alicui vel aliàs egregiæ perſonæ mendacium objecerit; tunc ejusmodi perſona nobilis vel egregia non ſolùm legitima mendacii retorſione, ſed & alapam impingendo ejusmodi vili & infami convitiatori, ſe rectè defendere poteſt, quia talis perſona per verbalem retorſionem à convitiando non deterreretur, *arg. l. 15. §. 39. ff. de injur.* Sed limitationem hanc rejicit *Harprecht. d. l. n. 211.* Uſus tamen ſæpius quæſtionem affirmativè decidit. Sed exemplum refert *Harsdörffer.* im groſſen Schauplatz *cent. 2. Hiſt. 110.* ubi ex hac cauſa Comes Baroni alapam inflixit, quæ poſtmodum alia alapâ fuit compenſata.

Ulterius hic disqvirendum eſt, an illi, qui me dicit *Etcætera*, 12
alapam infligere valeam? Videtur quod ſic, juxta illud vulgatum, cujus in Præfat. mentionem feci, auff ein *Etcætera* gehöret ſich eine Ohrfeige. Sed quoniam dictio *Etcætera* in ſe injurioſa non eſt, niſi circumſtantiæ animum injuriandi probent, uti oſtendi *in Diſſert. de Etc. c. 5. n. 57. ſeqq.* ne quidem ob dictionem hanc nudè prolatam injuriarum actio dabitur. Et licet fortaſſe concurrentibus ita circumſtantiis injuriam inferret *Etcætera*, eſſet tamen injuria verbalis, quam verberibus aut alapis repellere neutiquam licet, uti paulo ante oſtenſum. Quanquàm aliqui velint, provocatum verbis injurioſis poſſe dare alapam, *vid. Bajard. in Addit. ad Clar. §. injuria n. 64.* quod admitto, ut ipſi ignoſcatur.

Sed an teſti poterit alapa dari, ut ejus teſtimonium tanquam 13
inimici evitetur? Ponamus caſum. Titius debet Sempronio 100 quos ſaltem unico teſte, Cajo fortè, probare poteſt. Titius ut debitor hoc animadvertens, arripit occaſionem Cajo alapam infligendi: Et dum hic à Sempronio producitur teſtis, excipit Titius, non poſſe eſſe teſtem, cum ſit ſibi inimicus propter acceptam à ſe alapam. Quæritur quid juris? Reſpondeo, Cajum non obſtante alapâ, poſſe produci teſtem. *Felin. in c. ſ. X. de teſtib. n. 4.* Nam

inimi-

inimicitia ſuperveniens facto ejus, contra quem teſtis productus eſt, non repellit teſtem. Sic enim eſſet in poteſtate delinquentis tollere jus adverſarii, *Cald. in l. 2. §. Sed ſi agant. ff. de judic.* cum tamen nemini ex alterius facto iniqua conditio debeat inferri, *l. 74. ff. de R. J.* Et tale exemplum contigiſſe in facto teſtatur *Bartol. in l. 1. §. cum quis. ff. de Quæſtion.*

14 Quid verò judicandum erit de illo, qui alium, quo tamen eſt inferior, præcedere conatur, annon talis datâ alapa repelli poterit? Optandum quidem fortaſſè eſſet, ut illud D. Pauli in praxin deduceretur; einer komme dem andern mit Ehrerbietigkeit zuvor. Enimverò contrarium docent innumerabiles illæ & fermè immortales de præcedentia lites. Namque hoc hominibus à naturâ inditum videtur, ut laudis atque honoris ſtudio maximè ducantur; adeo ut & inter ipſos Clericos, quos tamen aliis humilitate prælucere oportebat, ejusmodi de præcedentiâ contentiones haud raro fuerint ventilatæ, & tanto quidem impetu, ut nec ratio boni publ. nec loci religio abſterrere partes valuerit, *vid. Dn. Cruſius Tr. de Præcedentia lib. 1. c. 1.* ubi exempla. Sed ad quæſtionem ut revertamur, ante omnia videndum erit, an ſit Proëdriæ denegatio injuria? Quod communiter affir. *vid. Dn. Brunnem. ad t. ff. de injur. quæſt. 16. Dn. Struv. in Syntagm. ad eund. tit. th. 58.* Sed an talem injuriam armis aut alapâ repellere liceat, dubito, quia nemini facultas ſibi ipſi jus dicendi competit, dignitatisq; prærogativa humanitate & civilitate potius defendi debeat, quàm arrogantiâ, *conf Dn. Cruſius d. l. n. 12.* Interim Legatis Principum jus præcedentiæ inculpatæ tutelę moderamine tueri, licitum eſſe volunt, cum honor publicus publico commodo præferendus, *vid. Chaſſan. in Catal. Glor. mund. part. 1. conſid. 2.* Et indiſtinctè hoc jus omnibus aſſerit *Bald. in L. obſervare. 4. §. antequam. 3. ff. de offic. Proconſ. n. 3.* ex ratione, quia nemo tenetur injuriam vel proprii honoris parvipenſionem pati, maximè ſi ſit in quaſi poſſesſione ratione conſvetudinis exiſtentis in loco: Hunc ſequuntur *Bajard. in Addit. ad Clar. §. injuria n. 6. Chaſſan. ad Conſvet. Burgund. Rubr. 6. §. 4. n. 17. 18. Farinac. Pr. Crim. q. 105. n. 19.* Imò honoris causâ alterum occidere licere vult *Cavalcan. l. 5. Dec. 19.* Verùm an rationes hæ

ſint

ſint ſufficientes, unicuivis cogitandum relinquo, *conf. cap. ult. n. 12. ſeqq.* Sanè illi qui alapâ hoc caſu honorem vindicavit, ignoſci poſſe non negavero, cùm illi qui vi honorem nobis adimere conatur, vi reſiſtere valeamus, *arg. l. 3. ff. de J. & J.* ut tamen proportio inter offenſionem ſervetur. Exinde quoq; facilis 15
erit reſponſio ad quæſtionem, an ille, qui alteri ideo, quod ſibi ſaltanti præſiluerit, (daß er ihm im Tantze vorgeſprungen) alapam inflixit, excuſari poſſit? Puto quod ſic, ſi alter ex propoſito id fecerit, neq; admonitus intermiſerit. Idem ſentiendum de illo, qui alteri alapam impegit, quod virginem, quacum choream ducebat, manibus ſibi exemerit, quemadmodum ſimile fermè exemplum defendit *Scotus Placent. tom. 2. l. 3. Conſ. 15. quem allegat Camill. Borellus Conſil. 24. n. 15.*

Deniq; & mantiſſæ loco capiti huic ſubnecto quæſtionem, 16
an Virgini deneganti choream juveni, licitè detur alapa, wenn ſie ihm den Tantz verſaget? Sanè quæſtionem hanc uno quaſi ore affirmat. vulgus decidere videtur; ſed abſurdè ſatis. Nam juvenis rogat puellam, in cujus arbitrio eſt, velitne petitioni deferre, annon. Ergonè denegata petitio alapâ compenſanda? Minimè gentium; ſed quoniam repulſam ſpes propinqua ſolatur, ut dicit *Tacitus*, reiteret potius preces juvenis, & fortaſſe ſpe non excidet. Sed dicis, gravis tamen eſt injuria denegare choream, cùm hac ratione puella tacitè contemnat & vilipendat petentem, ſui verò parvipenſionem nemo pati tenetur, ut loquitur *Chaſſan. ad Conſuetud. Burgund. Rubr. 6. §. .. n. 17.* Reſpondeo, hoc eſt quod nego, ſubeſſe injuriam, quia nemo invitus tenetur id præſtare, de quo rogatur, *per §. 1. Inſt. de fideic. hæred.* Ergo utitur puella ſuo jure, & per conſeqvens nemini facit injuriam. *l. 13. ff. de injur. Tacitus* quidem monet: preces illius qui jubere poteſt, vim neceſſitatis inferre: ſed hoc minimè procedit, ubi alter alteri nullo ſubjectionis vinculo tenetur, nedum ubi rogatus ut ſuperior honoratur, quemadmodum in noſtro caſu juvenes ſe virginum ſubjectiſſimos ſervos profiteri amant, ipſasq; pro ſuis dominatricibus libentiſſimè agnoſcunt. Abſurdumne ergo eſſet, ſi ſervus Dominæ ſuæ ob denegatam petitionem alapam infligeret? Et porrò non mox contemptus perſonæ exinde colli-

colligendus. Poſſunt enim aliæ ſubeſſe cauſæ, ob quas denegatur chorea, forte lasſitudo &c. ſecus ſequeretur, & illum me tacitè contemnere, qui pecuniam mutuò dare mihi denegaret, cum hac ratione fidem meam in dubium vocare videatur, an forte & ſibi
17 creditum ſim reſtituturus. Sed ponamus, eſſe denegationem choreæ injuriam, erit ſanè verbalis; an verò hæc alapâ aut verberibus repellenda? nequaquam. *vid ſupra. n. 10.* Et quale quæſo fortitudinis ſpecimen ederet ille, qui, imbelli & inermi puellulæ, quæ reſiſtendo non eſt, alapam impegerit? Riſu certè & vituperio, non laude, meo judicio, dignus. Et metuo valdè, ne contemptum propulſurus contemptum augeat. Interim tamen iſto caſu citius fortè juvenis quæſtionem affirmativè cum effectu decidens, excuſari poſſit, ſi virgo mox alteri copiam ſecum choream ducendi concederet. Namq; convivium quoniam fuit ſaltatum ingreſſa, omnes convivæ par jus in ipſam habere videntur. Hinc absq; contemptu vix poterit in pari cauſa uni denegare, quod alteri mox concedit. Ideoq; ſi juvenis tunc manibus ſuis aut ori nonnihil licentiæ indulgeat, ignoſcendum ipſi erit, qui voluit contemptus ſe ulciſci *arg. l. 14. §. 6. ff. de bon. libert.* Juſtè tamen ne hoc quidem caſu alapam infligi puellæ autumo, cum choream denegare factum ſit meri arbitrii. Neque vitio vertendum puellæ, ſi erga unum propenſiore ſit animo, quàm alterum. Nam & juvenes non unamquamvis puellam eodem proſeqvuntur affectu, majoriq; deſiderio cum hac quàm illâ ſaltandi tenentur, Ergo mores quos quis in ſe probat, in altero improbare nequit, *arg. l. In arenam* 11. *C. de inoſſic. teſtam.* Sed eſto

Ca-

Caput IV.

DE EFFECTU ALAPÆ.

SUMMARIA.

Alapæ effectus quoad agentem & patientem. n. 1.
Alapa gravior offenſa quàm vulnus. 2.
An poſſim injuriarum propter alapam agere, dubitatur ex dicto Salvatoris. 3.
Per injuriarum actionem quærimus ſaltem vindictam. 4.
Contumeliam paſſis quid abſit? 5.
An unquam Chriſtianus ſalva conſcientia injuriarum agere poſſit? 6. ſeq.
Quid faciendum alapam paſſo? 8.
Injuſtè alapam accipiens an ſtatim repercutere poſſit. 9.
Reſpondetur ad dictum Salvatoris Matth. 5. v. 39. 10.
Cujus explicationes ex Theologis afferuntur. 11.
An dentur caſus, ubi alapam privatim vindicare liceat, disquiritur. 12.
An alapam paſſus armis ſe defendere poſſit? ibid. & ſeqq.
Quid ſentiendum de illo, auff eine Maulſchelle gehöret ein Dolch. 16.
Quid ſi in terrâ proſtratus plurimisq́; alapis affectus cultello alterum occiderit? 17.
An non milites &c. alapam gladio repellere poſſint? 18. & 20.
Defenſio propter ſolum terrorem licita. 19.
An alapam paſſus, ſi percutientem vulneraverit, ex L. Aquil. conveniri poſſit. 21. ſeq.
Quid juris in autore rixæ? 23.
Pater percuſſus à filio repercutere poteſt, idem obtinet in marito & aliis. 24.
Quibus detur actio injuriarum. 25.
Quid ſi amoris cauſâ alapa data. 26.
Exemplum Maximil. Imper. qui Duci Brunſvicenſi alapam dedit. 27.

Exemplum alapæ præmiis affectæ. ib.
Quid ſi quis propter diſciplinam alapam dederit & eventu occiderit. 28.
Quibus actio injuriarum detur quando non ipſi, ſed & alii ſunt alapâ percuſſi. 29.
Sic datur patri ſi filius percuſſus. ib.
Marito ſi uxor l. ſponſa percuſſa. 30.
Quid ſi alicui ex errore alapa ſit data? 31.
Quid ſi infanti data fuerit alapa? 32.
Mandans alapam infligi perinde tenetur ut mandatarius. 33.
Quid ſi hic exceſſerit fines mandati? ibid.
Propter alapam quotuplex actio detur? 34.
Ad quam juriſdictionem pertineat alapa? 35.
Quâ pœnâ alapa afficiatur? 36.
An ſi certa pœna ſtatuto pro alapa ſolvenda, ille qui duas alapas dedit, duplicem pœnam ſolvere teneatur. 37.ſeq.
Ex multiplicatione delicti an multiplicentur pœnæ, remiſſivè. 39.
An Statutum de alapâ loquens etiam in mandante obtineat. 40.
An in illo qui ſaltem manum levavit? 41.
An in illo qui palmâ caput percuſſit l. naſum digitis? 42.
An his caſibus gravior pœna imponenda? 43.
Quid ſi quis judicem interroget, an alapa minoris redimi non poſſit, & ipſi judici det alapam. 44.
Qua pœnâ efficiendus qui judici alapam dedit. 45.ſeq.
Quid ſi quis pœnam in duplo offerat & alteri de novo alapam det? 47.
Exemplum Neratii id facere conſveti. 48.
Quid augeat alapæ pœnam. 49.
Quid ſi quis Principi det alapam? 50.
Quid ſi Sacerdoti? 51.
Quid ſi hic habitu ſeculari compareat? 52.
Ex habitu præſumitur hominis qualitas. 53.
Quid ſi, qui Clericus non eſt, habitu Clericali utatur. 54.
Quid ſi quis Principi alieno veſtitu uſo alapam dederit. 55.
Quid ſi ſacerdos convitiis afficiat Religionis meæ conſortes. 56. ſeq.
Quando Sacerdos injuriarum conveniri poſſit. 58.
Vaſal-

Vaſallus Domino alapam dans feudo privatur? 59.
An idem ſi uxori Domini vel ſponſæ aut filio? 60.
Limitatur ſi Dominus alienis veſtibus uſus. 61.
Quid ſi militi detur alapa? 62.
Militibus æquiparantur Dd. Advocati, Studioſi. 63.
Qua pœnâ afficiatur filius, ſi patri alapas dederit. 64
Quid ſi aliquis illi det alapam cui reverentiam debet. 65.
Quando ratione agentis pœna alapæ minuatur. 66.
Intuitu loci augetur alapæ pœna, & quid ſi alicui in Eccleſia fuerit alapa data. 67.
An per alapam cautio de non offendendo rumpatur? 68.
An alapa per teſtes de auditu probari poſſit? 69.
Concluſio. 70.

ALapa alios effectus producit in patiente, alios in agente, 1
ideoque ſeorſim de his agendum. Et quidem quoad agentem alapa aut vindictæ privatæ, aut iræ, aut legi ſatisfacit, ideoque tranquillitatem animi ut plurimum operatur. Quoad patientem verò videndum eſt, juſtè ne & precedenti ex cauſa, an patiatur alapam, an verò injuſtè. Si illud, effectus erit quoad intentionem agentis, ſubſecuta emendatio; Sin hoc, dabitur injuriarum actio, quia alapa pro gravi injuria reputatur & offenſione præ reliquis ignominiosâ, *Fichard. l. 2. Conſ. 117. n. 8.* Quod & fatetur celebris Theol. *D. Oſiand. ad Grot. l. 1. c. 2. th. 8. Obſ. 2.*
Et quidem pro graviori quàm vulnus, propter ignominiam ad- 2
junctam præſertim inter graves & militares viros, *vid. Petrus Bellonius. de Re militar. p. 10. t. 2. n. 39. & 65.* Es thut einem Ehrlichen Manne eine Wunde nicht ſo wehe / als ein Backenſtreich. *Diether. in addit. ad Beſold. Theſ. Pract. Voc.* Maultaſch. *inf.* Sed an poſſim ſalvâ conſcientiâ injuriarum propter alapam acce-
ptam agere, perquam dubium redditur ex illo Salvatoris dicto, 3
Matth. 5. verſ. 39. Si quis impegerit alapam in dexteram tuam maxillam, obverte illi & alteram. Quod dictum repetitur in Jure Can. *can. 2. cauſ. 14. q. 1.* Quo ipſo tolli videtur lex naturæ, vim vi repellere permittentis, *Balduin. l. 4. caſ. conſcient. 13.* Et

 ipſe-

ipſemet patientiſſimus Salvator noſter, ſuo nos hoc ipſum docuit exemplo, qui percuſſus non repercutiebat, ſed alapas, colaphos & flagra uti innocentiſſimè, ita patientiſſimè toleravit.
4 Et per injuriarum actionem ecquid aliud quærimus, quàm vindictam & ultionem, cùm tamen inimicos noſtros diligere debeamus & orare pro iis, qui nos lædunt, *Matth. 5. verſ. 44.* Hinc inquit *Auguſtin. Epiſt. 154. dictum eſt, non reſiſtamus malo, ne nos*
5 *vindicta delectet, quæ alieno malo animum paſcit.* Imò rem ex veritate ſi æſtimamus, ecquid contumeliam paſſis ab eſt, præter id, quod ex ſola opinione hominum dependet, *vid. Grot. de Jure B. & P. l. 1. c. 2. §. 8. n. 8.* Contumelia enim ex mente *Chryſoſtomi,* quem *Grot. in Not. ad d. §. 8.* adducit, non ab inferentis animo,
6 ſed ex judicio eorum qui patiuntur aut fit aut perit. Unde porrò ſatis dubium redditur, an unquam Chriſtianus ſalvâ conſcientiâ injuriarum agere poſſit? Ubi diſtingv. an per injurias damnum reale inferatur, an ſaltem exiſtimatio verbis injurioſis lædatur. Priori caſu haud illicita videtur actio injuriarum, per quam damni reſtitutionem petimus. Poſteriori caſu iterum videndum, an perſona injuriam paſſa, in publico officio Civili vel Eccleſiaſtico ſit conſtituta, quæ juſtè omninò vindicat injurias, ne inde in alios derivetur ſcandalum, & ne talis perſona
7 ſiniſtram de ſe ſuſpicionem tacendo, ſibi accerſat: An verò planè ſit privata, ubi ſi ipſi crimen fuerit objectum, injuriantem convenire poterit, quo ſe purget à crimine & ne alter maledicendo pergat, ſecus melius conſcientię ſuæ conſulet, ſi injurianti veniam dederit, *vid. de hac quæſtion. Dn. Chariſius de Foro Conſcient. c. 6. n. 56. ſeqq. ubi n. 58.* tandem concludit, tutò ſaltem quoad conſcientiam, criminaliter injuriarum agi poſſe, an civiliter, dubitat, quia injuriarum actio tantùm tendit ad vindictam *l. 15. §. 26. ff. de injur. l. 2. §. 4. ff. de Collat. bon.* & per verba injurioſa fama auferri nequit, *l. un. C. de famoſ. libell.* Maximè verò ille, qui injurioſa verba mille thaleris & amplius æſtimat, in conſcientia
8 vix erit ſecurus, cùm ipſi revera nihil abſit. Ex his ergo facilè erit colligere reſponſionem ad quęſtionem ſuperius propoſitam, Nempe alapam paſſus, ſi ſit perſona ſaltem privata & non in officio

ficio conſtituta, bene quidem fecerit ex mente Chriſti, ſi adverſario condonaverit; male verò ſi æſtimatoriam injuriarum actionem intentaverit: Non tamen tunc peccaturum puto, ſi judici percutientem detulerit, quo hujus ſui facinoris pœnas luat. Malitiis enim hominum favendum non eſt; crimenque non punitum plurima producit alia. Et ita nulla vindicta privata exercetur; Aditus verò hic ad judicem, ſi fiat animo vindictæ cupido, in conſcientiâ non reddit ſecurum. *D. Oſiand. ad Grot. l. 1. c. 2. th. 8. obſ. 2. in f.* Quanquam *Balduinus Theolog. haud incelebris Tr. de Caſib. conſcient. l. 4. caſ. 15.* concedat, eum qui injuſtè alapam accepit, ſtatim & in continenti repercutere poſſe ferientem, non ad ſumendam vindictam, ſed ad evitandam infamiam & ignominiam. Quod in foro Civili facilè concedendum. 9

Et hoc modo non obſtat dictum Salvatoris *Matth. 5. v. 39.* 10
ubi vindicta ſaltem privata & lis ſuper levi injuria interdicitur, qualem vindictam & LL. civiles prohibent, *l. 10. ff. de Jurisd.* Non enim alloquitur ibi Chriſtus magiſtratum, ſed eos qui impetuntur, *vid. Grod. de J. B. & P. l. 1. c. 2. §. 8. n. 3.* Et nec ipſe Chriſtus, nec Paulus percuſſi alteram obverterunt maxillam, ſed petulantiam graviſſimâ oratione reprehenderunt, *Joh. 18. v. 23. Actor. 23. v. 3. ubi Paulus, percutiet te DEus, inquit, paries dealbate.* Ergo prohibetur ſaltem abuſus juris talionis in privatâ vindictâ, & ut faciles ſimus ad ignoſcendum, tardi verò ad iram, nobis inculcatur. *vid. Harprecht. ad §. Item L. Cornel. 5. Inſt. de Publ. jud. n. 154. Dn. Ziegler. ad Grot. l. 1. c. 2. §. 8.* Neque aliam hujus dicti interpretationem invenio apud Theologos. Sic enim Cornelius à Lapide *ad d. loc. Matth. 5. v. 39.* ſcribit, *hoc eſſe quandoque præceptum, quandoque conſilium Evangelicum*; & adducit exempla quædam Sanctorum, qui hoc paſſi ſunt eosque laudat. *Sed ſi impius,* inquit porro, *percutiat maxillam, ut fidem & Religionem orthodoxam deſpiciat, tunc non præbenda altera maxilla, ſed graviter increpandus, uti fecit Chriſtus Joh. 18. 23. Paulus Act. 23. 3.* In fine verò taxat quosdam, qui ultro irritarunt alios, ut ſibi alapas infligerent, & percuſſi alteram maxillam offerebant. Et Franciſc. Lucæ *ad eund. loc. Matth. Non debet inquit fieri animo cupido* 11

vin-

vindictæ; conſilium Chriſti eſt, docentis nos mala perferre. Non ergo prohibetur injuriam declinare, neq; aliquando iis quibus id officii incumbit vindicandam committere, multò minus iis quibus id ex officio incumbit magiſtratibus vindicare. Præfectis corrigere; Sed privatas inhibet inimicitias, privatæ ultionis ſtudium appetitumque improbat. Et Maldonat. ad d. l. in f. *Privatis hominibus manicas injecit (Salvator) nec puniendi poteſtatem tollit, ſed peccandi occaſionem præcidit.* Sic Joh. Muſculus *ad d. c. 5. v. 39. Matth. Quæſt. De quo malo Chriſtus loquatur? Non laxantur, inquit, frena malorum; Sed per magiſtratum, non privatim ulciſci debent. add. D. Oſiand. ad Grot. l. 1. c. 2. th. 8. Obſ. 2.* Joh. Piſcator *add. v. 39. Matth. cap. 5.*

12 Satis proinde liquet, alapam publicè vindicare prohibitum non eſſe; Sed annon aliqui erunt caſus, ubi alapam autoritate privatâ vindicare licebit? Quid enim ſi quis me iniq; alapâ percutiat, annon potero armis eidem reſiſtere ſicq; moderamen inculpatæ tutelæ prætendere? Quæſtio hæc affirmanda videtur, quia periculum famæ, æquiparatur periculo vitæ, *Jul. Clarus. §. homicidium. n. 26.* & crudelis eſſe putatur, qui famam ſuam negligit *c. Nolo 10. cauſ. 12. q. 1.* Inſuper permittitur honoris ſui defenſio & ignominiæ violenta repulſio; imò tam infamiam, quàm corporis periculum à nobis propellere cogimur, cum perſonæ & famæ conſervationem jura æquiparent, *l. Juſta. 9. ff. de manumiſſ. vind. vid. ſupra c. 3. n. 10.* Et qui injuriæ non obſiſtit cum poſſit, tam eſt in vitio, quàm ſi parentes aut amicos aut patriam deſerit, ut opinatur *Cicer. l. 1. offic.* injuriamque ipſa irrationabilia animalia propulſare ſtudent, *Camill. Borellus Conſil. 24. n. 13.* Hinc in ſpecie quæſtionem etiam de illo, qui me alapâ percuſſit, affirm. *Damhouder. in Pr. Crim. c. 79. n. 1. ſeqq. Cavalcan. l. 5. Dec. 19. num. 87. & alii.* Imò, quod mirari licet, Moraliſtæ fermè omnes, alapam paſſum aut ſaltem paſſurum, aggredientem occidere poſſe, *vid. Azorius Inſtit. Moral part. 3. l. 2. c. 1. q. 16* cujus ratio, quia alio modo honor defendi nequit. *Leſſius de J. & J. l. 2. c. 9. dubit. 12.* ubi *n. 80.* hanc ſententiam ſpeculativè probabilem, ſed in praxi ob periculum vindictæ & exceſſus non facilè admittendam dicit. *Soto*

de J.

de J. & J. l. 5. q. 1. art. 9. Diana Reſol. Moral. Tom. 8. Tr. 5. Reſol. 9. n. 5. & ibid. Reſol. 6. ubi de minante alapam idem aſſerit. Et *Reſol. 7. n. 3.* etiam fugientem poſt acceptam ab ipſo alapam, me occidere poſſe ſtatuit, ejusq; opinionis aſſeclas pios & doctiſſimos viros dicit. Verùm negativa magis arridet. Licet enim 13
viro gravi grave ſit honoris periculum pati, nullius tamen honoris æſtimatio tanti eſſe debet, ut per vitam alterius redimatur, *vid. Balduin. l. 4. Caſ. conſ.* 15. Præterea nulla ratione requiſita moderaminis inculpatæ tutelæ locum inveniunt. Namq; primò ex alapâ non imminet mihi periculum mortis, neque ulla paritas armorum ſubeſt. Et licet alias ſimplex armorum paritas præcisè neceſſaria non ſit, cùm hæc in rixa & maximè ab iratis, qui rationis uſu carent, ſenſibusq; uti neſciunt, vix obſervari queat, *Gail. 2. O. 110. n.* 35. nec inſultatus poſſit ſtateram habere in manu, juxta quam ictus admetiatur, ut loquitur *Farinac. quæſt.* 125. *n.* 352. Talibus tamen ut me quis aggrediatur armis neceſſum eſt, ex quibus mors mihi immineat, quod noſtro in caſu minimè fit. Propter mortis enim periculum ejusmodi de- 14
fenſionem neceſſariam jura permittunt, *l. 3. ff. de J. & J.* Sic & expreſsè *à Carol. V. in Conſt. Crim. art. 140.* requiritur, daß er mit einem tödtlichen Waffen oder Gewehr überlauffen oder geſchlagen werde. Ecquis verò palmam, quâ alapa infligitur, inter tela lethalia retulerit? niſi fortaſsè quis adeo ſit robuſtus, ut & pugno occidere poſſit, *vid. infra n. 17.* Ergo alapam paſſus ſi percuſſo- 15
rem occiderit, propter inſignem hunc exceſſum, non quidem ordinaria mortis pœnâ, cum ignoſcendum quodammodo ſit ei, qui percuſſus ſe voluit ulciſci, *l. 14. §. 6. ff. de bon. libert. add. c. Significaſti 18. inf. X. de homicid.* Attamen extraordinariâ pœnâ, fuſtigationis fortè vel aliâ pro circumſtantiarum ratione affici poterit, *vid. Carpz. Pr. Crim. q. 30. n. 19. ſeqq. Farinac. q. 125. n. 357.* Licet hic *n.* 359. *ſeqq.* defendat contrariam opinionem, cui & opitulari videtur dicterium illud Germanorum, auff eine Maul- 16
ſchelle gehöret ein Dolch. Enim verò hoc dictum vix procedere, ex præcedentibus facilè patet, ubi oſtenſum, illi ſaltem armis ſe defendere licere, qui armis ab adverſario petitur. Hinc &

Carpz.

Carpz. d. q. 30. n. 35. irrationabile & jure deſtitutum illud dicit, *add. Magnif. Dn. Præſ. Tr. de Jur. Senſ. Diſſert. 7. c. 5. n. 5.* Moraliſtas verò ſuperius adductos quod attinet, non ſatis firmo nititur ipſorum opinio fundamento, putantium, alio modo quàm morte percutientis, honorem defendi non poſſe: quam ſententiam à pietate & ratione valdè alienam ſtatuit *Grot. de J. B. & P. l. 2. c. 1. th. 10. n. 2.* Sunt etenim judicia conſtituta, ubi honorem amiſſum, ſi amiſſus eſt, recuperare valemus, *Vid. D. Oſiander ad d. L. Grotii. obſer.* ubi ſolidè Moraliſtarum rationes examinat: Id fortaſſe facilius admitti poſſet, quod habet *Henniges ad d. l. Grotii*, ſcil. alapam inflicturo gladium me opponere poſſe, in quem ſi cœco impetu incurrat, nihil peccaſſe videor.

17 Interim ſunt Dd. haud pauci, qui ſtatuunt, tunc alapam pugione vel gladio repelli poſſe, ſi quis aliter ſe defendere non valuerit, *vid. Damhouder. de c. 79. n. 1. Berlich. p. 4. concl. 13. n. 65.* maximè ab eo, qui robuſtus ſit, ut & pugno occidere poſſit, uti cujusdam meminit *Farin. q. 125. n. 366.* & cultellô quem ſecum habet, occidat alterum, impunè hoc fecerit, *vid. Harprecht. ad §. item L. Cornelia. 5. Inſt. de publ. judic. n. 146. Farin. d. q. 125. n. 363.* ubi tamen addit, ideo aliquem exilii pœnâ pœnâ per ſex annos fuiſſe punitum. Sic porrò alapam armis repellere permittunt mili-

18 tibus, nobilibus vel aliis perſonis egregiis. Tales enim ex communi opinione, etiamſi aliter ſe defendere potuerint, propter alapam percuſſorem rectè occidunt, *Damhoud. d. l. n. 3. Farin. d. q. 125. n. 362. Berlich. d. l. n. 67. ibiq; alleg. add. Dn. Richter. part. 5. Conſ. 20. n. 9. & 10.* ubi non penitus improbat illud dicterium German. Si ſcil. de milite &c. ſermo ſit, cum injurias reales realibus in continenti repellere liceat, quod etiam admittit *Balduin. l. 4 caſ.*

19 *conſc. 15.* Imò & defenſio licita propter ſolum terrorem & manuum jactationem, *Sichard. conſil. Crimin. 8. n. 81.* Inter tales enim perſonas alapa gravior offenſa eſt, quàm vulnerum illatio, *Farinac. q. 105. n. 207.*

20 Sed huic opinioni graviter contradicit *Harprecht* propter *l. 5. pr. ibi. ferro petentem. ff. ad L. Aquil. L. Si ut allegas 4. ibi: inferen-*

ferenda cædis. C. ad L. Cornel. de Sicar. vid. Harprecht. ad §. item L. Corn. 5. Inſt. de Public. jud. n. 171. ſeqq. add. Comment. ad Grot. l. 2. c. 1. §. 10. utpote Dn. Ziegler. Bœcler. Oſiander. Quam ſententiam in foro conſcientiæ utique tutiorem judico. Sed quid ſi 21
ſaltem vulneraverit percutientem, annon ex L. Aquilia conveniri poterit de expenſis; Conceſſo quod contra manu vacuâ invadentem, armis me defendere valeam, uti hoc *Farinac. d. q. 125. n. 361. cum alleg. ibid. & quos n. 12. adduxi,* defendit, ſequitur ſanè vulnerantem non teneri L. Aquilia *propter l. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil. vid. Farin. q. 119 n. 122. Dn. Lederer de Jure Belli privati l. 1. c. 6. §. 5.* ubi etiam injurioſis verbis provocatum, ſi provocantem vulneret, ab omni pœnâ immunè pronunciat. Quamvis vero opinioni permittentium alapam morte aut armis repelli, calculum non adjecerim; Præſentem tamen quæſtionem negativè decido. Licet enim 22
haud dubie, dum alapâ me percutientem armis vulnero, in exceſſu peccem, non tamen in impenſas potero condemnari, quia alter hoc damnum ſua culpâ ſentit, ideoq; ſentire non videtur, *l. 203. ff. de R. J. conf. d. l. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil.* ab omni licet pœnâ immunis, non ſim. *Carpz. in Pr. Crim. q. 99. n. 53.* Putarem tamen & hic circumſtantias attendendas, & quis ſit autor rixæ. Hic 23
enim ſi propter alapam datam, vulneratus ab actore fuerit, id ſibi imputabit, *d. l. 203. ff. de R. J.* cum & aliàs exceſſum quoque in Autore rixæ ordinariâ pœnâ puniendum velint, *vid. Farinac. q. 125. n. 118. Carpz. q. 39. n. 42. 43.* Et autor rixæ ipſemet eſt faber fortunæ ſuæ, ergo quos fecit compedes, ipſe geſtet æqvum eſt, ut loquitur *Carpz. d. l. n.* 45. ſuâ ſponte enim diſcrimini ſeſe oppoſuit, *Camill. Borellus Conſil.* 24. *n. 13.* Quod ſi vero alteri ex juſta cauſa alapa infligatur, forte quod vilis perſona nobiliorem mendacii arguerit, *vid. cap. 3. n. 11.* tunc ſi percuſſus percutientem vulneret, tenebitur L. Aquil. propter *d. l.* 45. *§.* 4. *f. ff. ad L. Aquil. ubi: Si non ulciſcendi.*

Quid vero ſi filius impiâ manu det patri alapam, annon ita 24
filium repercutere patri integrum erit? Hoc indubitanter affirmo ex ratione, quia patri jus filium modicè caſtigandi competit, *uti ſupra c. 2. n. 5.* oſtenſum. Quâ vero ulterius pœnâ afficiatur

 talis

talis Filius *vid. infra n. 64.* Hinc fluit porrò, omnibus iis, qui in percutientem habent jus caſtigandi, licere alapam autoritate privatâ vindicare. Ergo maritus alapas ab uxore acceptas, alapis compenſare valebit, ſed non contrà: idem in reliquis quos ſupra adduxi. Alii vero alapam paſſi, debito modo injuriarum
25 actionem intentare poterunt. Hanc enim in foro Civili dari *in pr. hujus cap.* dictum. Et quidem datur hæc actio omnibus, qui iniquè alapam ſunt paſſi, de quibus etiam ſuperius actum, *vid. Farin. q. 105. n. 133. ſeqq.* Interim tamen ſemper animus alapam infligentis attendendus eſt; animus quippe & intentio hominis diſtin-
26 gvunt facta. Quod ſi ergo quis alicui perſonæ amoris cauſâ aut per jocum alapam dederit, ceſſabit actio injuriarum, *l. 3. §. 3. ff. de injur.* Sic enim ceſſat dolus, qui tamen in omni injuria requiritur *l. 3. §. 1. ff. d. t.* Huc ſpectat alapa illa, cujus facit men-
27 tionem *Speidel. in Specul. Jurid. voc.* Maultaſch/ *ex Lezneri* Daſſeliſch- und Einbeckiſchen *Chronic. lib. 3.* Scil. Imper. Maximil. aliquando omnes captivos morti traditurus, prohibuerat, ne quis pro illis intercedere auderet, ſecus facientem alapam accepturum, der ſolle eine gute Maultaſche zu Lohn bekommen. Tandum tamen Dux Brunſuic. felici auſu Imperatoris iram tollendo quidem fuit, alapam vero evitandò non item. Denn es hat der Käyſer dem Hertzog einen lachend- und freundlichen Backenſtreich gegeben und die Gefangenen loß gelaſſen. Imo aliquando alapa præmio fuit affecta, quemadmodum refert exemplum *Eraſm. Franciſci* in Geſchicht- Kunſt- und Sitten-Spiegel *lib. 4. c. 2. p. 1223.* ex Jürgen Anderſen & Volquard Iverſen Orientaliſchen Reiſebeſchreib. *lib. 1. pag. 39.* quod ipſius verbis hic inſerere nullus dubitavi. Als der Königliche Stadthalter von Amadabath einsmahl bey der Hoff-Stadt Agra angelanget/ hat er gleich den erſten Abend ſeiner Ankunfft den Holländiſchen Viſiteur ſammt den Handlungs Directorn Niclauß Vorburg/ zu ſich auff ein Gaſtmahl erbeten. Indem ſie nun mitten in der Mahlzeit ſind/ ſchauffelt der Chan/ welcher vermuthlich voñ der Reiſe einen guten appetit und heißhungrigen Magen mit gebracht/ eine gar zu groſſe Hand voll Reiß ins Maul/ daß das Maul weit auffgeriſſen ſtehen bleibet/

und nicht wieder zu wil. Der Viſiteur ſehend daß dieſer Reißſchlucker ſitzt und die Augen im Kopff verkehret/ ſchickt geſchwinde hin in ſeine Herberge/ die nahe dabey war/und läſt ſeinen Balbier holen/daß er dem Stadthalter helffe. Dieſer verſpricht er wolle ſein beſtes thun und dem Chan wol helffen/dafern es nur im beſten vermercket würde; Tritt damit hin zum Chan oder Stadthalter/ und giebt demſelben eine gute Teutſche Ohrfeige / daß es patſcht; worauff der Mund wieder zuſammen geht. Aber er bekam anfangs für dieſe geſchwinde Artzney und Maulbier einen ſchlechten Lohn von den Dienern des Stadthalters/welche ihn zur ſtunde mit Degen überfielen und ihm etzliche Wunden an dem Kopff verſetzten/ auch beſorglich gantz nieder gemacht hätten/ wenn ihnen nicht der Chan zugeruffen einzuhalten/mit Vermeldung/ der Balbier hätte es gut gemeinet und ihm das Leben gerettet. Solches deſto mehr zu bezeigen/ſtehet er ſelber auff/reicht dem Balbier die Hand und bedanckt ſich/ daß er ihm ſo geſchwinde geholffen / und läſt ihn 1000. Rupien (500. Tahler unſers Geldes) geben/ den Dienern aber ſo im Gemach geweſen/ ſo wol denen die nur zugeſehen/als die den Artzt geſchlagen und verwundet/die Füſſe empor ziehen und unbarmhertzig auff ihre Fußſohlen ſchlagen. Ergo alapa dolo data, qualis tamen in dubio præſumenda, quia factum hoc per ſe injurioſum, *vid. Carpz. p. 4. c. 42. d. 7. Gail. 2. O. 106. Berl. p. 5. concl. 60. n. 13.*
tantùm producit actionem injuriarum. 28

Quid vero, ſi quis iratus propter diſciplinam alicui palmam dederit & eventu occiderit; Hunc quantum ad gratiam, innocentem, quia voluntatem, non opus requirit; Quantum autem ad legem, reum, quia opera requirit, declarat *Hieronym. in*
can. 13. cauſ. 15. q. 1. Sciel. ut extraordinaria aliqua pœnâ afficiatur. 29

Cæterum præcisè neceſſarium non eſt, ut quis in propriâ maxilla percutiatur, cùm & injuriam patiamur per illos, quos habemus in noſtra poteſtate, *§. 2. Inſt. de Injur.* Ergo ſi filiofam. alapa infligatur, haud dubiè pater poterit agere, injuriamque ex ſua perſona æſtimare *d. §. 2. Inſt. de injur* Quod ſi vero pater alapam ab aliquo acceperit, filius injuriam ex ſua perſona æſtimare haud valebit, *Farin. q. 105. n. 258.* cùm hic leges taceant, absq; qua-

rum autoritate loqui erubeſcimus, *N.18.c.5.* & pœnalia, ceu odioſa ſint reſtringenda, *c. odia d. R. J. in 6.* Sic ſi famulus in contemtum Domini fuerit alapâ affectus, Domino competet injuriarum actio, *per §. 3. Inſt. de Injur.*

30 Porrò dabitur marito actio injuriarum, ſi uxor alapam paſſa fuerit, *d. §. 2. J. de injur.* quod etiam procedit in ſponsâ, cum ad ſponſi contumeliam ſpectet, quæcunque injuria ſponſæ ejus fit, *l. 15. §. 24. ff. de injur.* modò tamen ſciverit percutiens, fuiſſe ſponſam, ſecus ſola ſponſa poterit injuriarum agere *l. 18. §. f. ff.*
31 *d. t. ibiq; B. Brunnem. in Comm. n. 8. ſeq.* Sed num etiam illi dabitur injuriarum actio, cui ex errore alapa inflicta? *v.g.* Mevius palmâ percuſſurus Cajum, ferit Sempronum. Diſtingvendum hic eſſe videtur, an Mevius juſtam cauſam habuerit alteri alapam infligendi, quia forte fuit pater, præceptor, Dominus vel maritus, quibus caſtigatio modica permiſſa eſt. Hoc caſu puto, Mevium non poſſe à Sempronio injuriarum conveniri, propter textum in *l. 4. ff. de injur.* Sic enim Mevius non verſabatur in re illicita, ergo nec tenetur de illo, quod præter intentionem contigit; & animus quoq; injuriandi ceſſat. Sed ſi Mevius jus alapam Cajo dandi non habuit, haud dubiè injuriarum tenebitur pro-
32 pter *l. 18. §. 3. ff. de injur. l. 3. §. 2. fin. ff. eod.* Quid vero ſi infanti data fuerit alapa, an & tunc injuriarum actioni locus? Videtur quod non, quia infans non poteſt injuriam facere, ergo nec pati: Verùm conſequentia hæc nulla eſt, nam injuria ex affectu facientis conſiſtit. Ideoque & hoc caſu actio injuriarum dabitur, uti clarè deciſum in *l. 3. §. 1. & 2. ff. de injur.*

33 Cœterum mandans alapam infligi perinde tenetur ut mandatarius, ſi mandatum fuerit impletum, *per l. 11. §. 3. ff de injur. l. 15. ff. ad L. Corn. de Sicar. l. 5. C. de Accuſat.* Rei turpis enim mandatum non eſt, *l. 6. §. 3. ff. mand. §. 7. Inſt. eod.* Sed quid ſi mandavero alicui, ut alteri det unam alapam, & hic dederit illi duas aut tres, vel gladio vulneraverit? Hoc caſu mandans ratione exceſſus non tenetur, quia mandatarius fines mandati tranſilivit, & ſic penitus aliud, quoad exceſſum, egiſſe videtur, *l. 3. in f. ff. mand. conf. Carpz. Pr. Crim. q. 4. n. 17. 18. Farin. q. 155. n. 150. ſeq.* Si modò fuit in poteſtate mandatarii fines non excede-

cedere, *Menoch. de A. J. Q. caſ. 352. n. 3.* ut ſi mandaretur alicui, quò meretricem in facie friſaret, ut loquitur *Menoch. d. l.* & hic eam gladio vulneraret. Sed mandans vulnerare, tenetur etiam de occiſo, quia ex vulneratione mors facilè ſequi poteſt, *vid. Carpz. d. l. Zœſ. ad l. ff. Mand. n. 11.*

Propter alapam vero acceptam tam Civilem, quàm criminalem actionem intentare licet, quia de omni injuriâ vel civiliter l. criminaliter agere permiſſum, juxta *ſſ. in Summa: 10. Inſt. de injur.* una tamen alteram tollit, quia utraq; ad vindictam tendit, *l. 7. §. 1. ff. de injur. vid. Marant. in ſpecul aur. p. 4. diſt. 1. n. 9.* Sed nunc videndum, ad quam jurisdictionem pertineat Alapæ cognitio? Reſpondeo diſtingvendo, an civiliter agatur, an criminaliter. Civiles enim cauſæ ad inferiorem, criminales ad ſuperiorem jurisd. pertinent. Sunt vero criminales, quæ concernunt deminutionem vitæ, amputationem manus aut alterius membri, ſeu, ut loqvuntur, wenn die Klage Haut und Haar angehet/ quibus & fuſtigatio & relegatio annumeratur. *Eckold. ad t. ff. de jurisd. §. 2.* Ergo quoties alapa ſaltem carcere aut pecuniariâ pœnâ afficenda, toties ejus cognitio ad jurisd. inferiorem pertinet. Ratio, quia ultra has pœnas jurisd. inferior ſe non extendit. *vid. Carpz. Pr. Crim. q. 99. n. 14* ubi tamen indiſtinctè alapam ad inferiorem jurisdictionem refert. Sed quoties gravior pœna, forte relegationis aut ultimi ſuplicii dictanda, toties Alapæ cognitio ad ſuperiorem jurisd. ſpectat. Ratio, quia tales pœnæ ad hanc jurisd. tantùm pertinent. Poſſe vero alapæ pœnam eo usq; extendi, paulo poſt videbimus. Cœterum carceris pœna interdum etiam ad ſuperiorem jurisd. refertur, *vid. Carpz. quæſt. 109. n. 62. ſeq.* 34 35

Hactenus itaq; oſtenſum fuit, cui propter alapam detur injuriarum actio, & coram quo judice, ſuperiore an inferiore, eadem intentanda ſit, nunc ſubjiciendum reſtat, qua pœnâ alapa vindicanda? Quæ cum in jure determinata non ſit, arbitraria haud dubiè erit, quam judex pro circumſtantiarum ratione vel exagerabit vel minuet; niſi forte Statuto certa pœna alapæ ſit dictata: uti legibus Longobardorum alapa ſex ſolidis puniebatur, *vid. Tholoſan. Synt. Jur Univ. l. 38. c. 3. n. 16.* Tunc enim judex eandem obſervare neceſſum habebit, quia eſt miniſter legis, nec eadem 36

dem clementior, nec ſeverior eſſe debet *l. 11. ff. de pœn N 82. c. 10. l. 12. §. 1. inf. ff. qui & à quibus manumiſſ.* Et judicis eſt ſecundum leges non de legibus judicare, *c 3 diſp. 4.* Sed fingamus eſſe alicubi
37 alapæ Statuto dictatam pœnam 10. thalerorum, an ergo ille qui duas alicui impegit alapas 20. thaleris puniendus erit? Videtur quod non, quia unum videtur fuiſſe delictum, licet majus. Ergo ſufficit una pœna, *conf. l. 32. §. fin. ff. ad L. Aquil. l. 1. cum ſeq. ff. ſi fam. furt. fec. l. 10. ff. de act empt.* Sed contrarium defendit *Durandus ſeu Speculator tit. de Sentent. libr. 2. §. 1. n. 17.* Scil. tot debere eſſe pœnas, quot alapæ, fundatq; ſe in *L. Quicunq; 14. C. de Serv. fugit. L. Eum qui. 18. §. 1. ff. de injur. l. 38. pr. ff. de adulter:* Sicut alias dicitur in ſtipulatione fieri, per *l. Scire 29. ff. de V. O.* ubi tot ſunt ſtipulationes, quot ſummæ. *Gloſſa* tamen ibidem ad *Speculat.* diſtingvit; an Statutum dicat, qui dederit alapam, an qui alapaverit. Sic priori caſu ſecundum numerum palmarum, poſteriori verò ſemel tantùm puniendus percuſſor. Item porrò *ibid lit. F.* diſtingvitur quoad pœnæ multiplicationem, an ſpecies delicti ſint eædem an diverſæ: Si illud, unum cenſetur eſſe delictum, & per conſequens una erit pœna, *l. 67. §. 1. ff. de furt.* niſi plures & contra plures perſonas delinquerent. Si hoc, ſcil. ſi diverſæ ſpecies ſint delicti, licet ex eodem facto continuato, tunc plura & di-
38 verſa ſunt delicta, *l. 38. pr. ff. de adulter.* Mihi diſtingvendum videtur, an quis alteri in continenti det plures alapas, an ex intervallo. Priori caſu unum erit delictum, quia omnia quæ fiunt durante & flagrante rixô, conſentur unum factum. *Bertazol. Conſil. 1. n. 30.* ideoque una pœna; Poſteriori caſu, diverſa erunt delicta, & conſequenter pro ſingulis alapis pœna Statuti imponenda, *arg. l. 32. ff. ad L. Aquil.* ex qua colligunt: quando plura delicta diverſis temporibus facta, de quo libet imponenda eſt pœna, ſecus ſi pluries delinquat uno impetu. *vid. Dn. Brunnem. ad d. l. 32. conf. Molin. de J & J. Tr. 3. Diſp. 41. n. 5. inf. Clarus §. ult. q. 84. n. 4. Covarruv. Tom. 2. Var. Reſol. l. 2. c. 10. n. 8.* niſi expresſè in Statuto aliud diſpoſitum. *Molin. d. l. n. 6.* Et licet alias ex reiteratione delicti augeatur pœna, non tamen id procedit in pœna pecuniaria, *Bald. in L. Quicunq; 4. C. de Serv. fugit. n. 22.*

Cœte-

Cæterum ex multiplicatione delicti, an multiplicetur pœna, *vid.* 39
Bartol. in l. inficiando: 67. §. infans 2. ff. de furt.

Porrò hic una atque altera quæſtio examinanda venit, & 40
primò quidem, num Statutum hoc de alapa loquens, etiam in mandante locum habeat? Prolixè hanc quęſtionem in theſi pertractat *Farinac. quæſt.* 135.*n.*98. *ſeqq.* ubi concludit quod non, quia mandans delictum non verè & propriè, ſed fictè & per interpretationem facere dicitur. In Statutis vero verba propriè & ſtrictè capienda, maximè in pœnalibus. Et licet mandans cauſam delicto dicatur dare, non tamen dat neceſſariam ſeu proximam, ſed remotam. Hanc concluſionem tandem variè limitat *n.* 119 *ſeqq.* in ſpecie tunc, quando Statuti verba ſunt generalia ſeu communia & apta comprehendere & mandatarium & mandantem *n.* 130. Vel quando ſtatutum aliàs redderetur eluſorium, mandantisque delictum impunitum. *n.* 137.

Deinde quæritur, num Statutum locum habeat in illo, qui 41
ſaltem manum levavit, ſed nondum percuſſit? Puto quod non, quia conatus non eodem modo ut effectus punitur, niſi in Crim. Maj. *l.* 5. *C. ad. L. Jul. Maj.* aliisque atrociſſimis Jure Romano. Et qui ſaltem manum levat, nondum alapam incuſſit; Ergo nec alapæ pœnam ſuſtinebit. Quia tamen ejusmodi admenatio, ita enim levatio manus dicitur, *Dn. Brunnem. ad l.* 15. *ff. de injur. n.* 1. Jam per ſe injurioſa eſt, utilis injuriarum actio habebit locum, *per dc. l.* 15. *§.* 1. *ff. de injur.* Quanquàm vulgo alapa ipſa & admenatio pro iisdem reputentur.

Tertiò quæritur, an Statutum tale obtineat, ſi quis in capite 42
palmâ percutiatur, vel ſi maxilla pugno, vel naſus digitis feriatur? Itidem puto quod non ex iisdem rationibus, quia tunc alapa non infligitur; Omne autem Statutum ſtrictè capiendum & ultra caſum, de quo loquitur, non extendendum, *Mev. p.* 2. *Dec.* 40. *n.* 10. *Gail.* 2 *O.*37. Sed an hiſce caſibus gravior, quàm pro ala- 43
pâ dictari poterit pœna; Hic certi quid determinare vix licebit; ſed prudens judex omnia ex circumſtantiis æſtimabit. Sanè Talitrum ſeu illiſio digitorum in naſum pro graviori injuria quàm alapa communiter habetur. Pugnum verò impingere

levi-

levius puniebatur legibus Longobardorum, quàm alapa, cum pro hac 6. pro illo 3. ſaltem ſolidi fuerint ſolvendi, *vid Tholoſ. Synt. Jur. univ. l. 38. c. 3. n. 16.* Et aliàs quoque alapa pro graviori injuria quàm pugnus habetur, quia pueri alapâ percutiuntur, non pugno, *vid. Bujard. ad Clar. §. 1. n. 12.*

44 Sed quid juris erit in hoc caſu: Titio dictatur propter alapam pœna 10. thal. Cui interroganti, annon mitiori pœnâ alapa redimi poſſit, (ob eine Ohrfeige nicht weniger als 10. Thaler koſte) reſpondetur à judice, quod non. Quo audito, mox Cajus pœnam ſolvit in duplo, ipſiq; judici alapam infligit. Numne hic graviori pœnæ ſubjiciendus? Videtur quod non, quia alapæ pœna Statuto jam eſt determinata, & ipſemet judex edixit, non puniri aliâ, niſi dictâ pœnâ alapam. Verùm quia inſignis hic concurrit malitia, frausq; legi fit haud levis, utiq; poterit judex pœnam augere: Creſcentibus enim delictis exaſperandæ ſunt pœnæ, *l. 16. in f. ff. de pœn.* Et de hoc caſu cùm Statutum condentes cogitaſſe non præſumantur, neq; ſtatutum ultra Statuentium intenti-

45 onem extendi debebit, *arg. l. 39. ff. de reb. credit.* Imô & alias ſi quis judici pro tribunali ſedenti, vel officiali durante officio, alapam infregerit, illum pœnâ mortis afficiendum haud pauci concludunt *ex l. 6. §. 1. ff. de re milit.* ubi: *qui manus intulit Præpoſit capite puniendus eſt. vid. Marant. in Specul. p. 4. diſt. 1. n. 71. Tholoſan. Synt. Jur. univ l. 38 c. 3. n. 10. Clar. l. 5. §. fin. q. 68. n. 21. Farin. q. 17. n. 36.* ubi hanc opinionem communiter ab omnibus receptam dicit, *Joh. de Arnon in Sing. 13. Berlich p. 5 concl. 66. n. 15. & quos ibid. longo ordine producit.* Et licet ab horum ſententia diſcedant *Carpz. Pr. Crim. q. 100. n. 23. Petr Follerius in Addit. ad d. l. Marant. Har-*

46 *precht. ad §. 10. Inſt. de injur. n. 22.* Attamen prior opinio non videtur adeo iniqua, ſi alapa detur judici vel magiſtratui contemplatione officii, *vid. Farin. d. q. 17. n. 38. circa fin.* quia partim lex clara eſt, nempe *l. 6. §. 1. ff. de Remilit.* partim, quia hac ratione ipſi Principi injuria infertur, cujus nomine & autoritate talis Magiſtratus jus dicit, imô ipſum Principem repræſentat, *Richter p. 5. Conſ. 20. n. 39.* hinc & merito injuria talis ipſi Principi illata cenſetur, *Farin. q. 105. n. 199.* Et licet Magiſtratus

in,u-

injuſtè quid faciat, non tamen poſſum eidem reſiſtere. *Farin. q.125. n. 101.* Exinde ſatis patet, quodammodo crimen Læſæ Maj. committi, *arg. l. Sacrilegii inſtar. 5. C. de diverſ. Reſcript.* Quòd ſi verò Officiali ut privato alapa detur, fortè in convivio vel alibi extra judicium, ſecus erit, *vid. Camill. Borellius conſil. 24. per tot.*

Cœterum quod paulo antè de percutiente judicem dictum, 47
idem ſentiendum erit de illo, qui condemnatus propter alapam in certam pecuniæ ſummam, hanc in duplo numerat & adverſario ſuo poſtmodum novam impingit alapam. Tunc enim malitia hæc gravius coërceri meretur, uti & alicubi locorum contigiſſe memini. Imò jam olim id generis mali homines reperti fuere, qui ita pœnas lege determinatas eluſere. Sic etenim de Nera- 48
tio, opibus potenti juvene ſcribitur, ipſum dum intellexiſſet injuriam alapâ alteri illatam 25. aſſibus redimi poſſe, pro delectamento habuiſſe, alapas obviam ſibi venientibus infligere. Et hunc in finem ſervum habeat plenâ crumenâ ſe ſequentem, qui alapam paſſo mox numeraret 25. aſſes. *vid. Speidel. in Specul. Jurid. voc.* Maultaſchen *in f.* ubi addit, optimum remedium contra hanc petulantiam potuiſſe eſſe, ſi ipſi Neratio alapæ ab aliis inflictæ, eæque itidem 25. aſſibus redemptæ fuiſſent, *add. Beſold. Theſ. Pr. ead. Voc.*

Dictum fuit ſuperius alapæ pœnam arbitrariam eſſe, ideo- 49
que ex circumſtantiis æſtimandum. Nunc exempla quædam ſubjicienda reſtant. Maximè verò dignitas perſonæ patientis, & loci ſanctitas delictum augent. Quo enim perſona dignior, eo gravior erit injuria ipſi illata, *l. 7. §. f. ff. de injur.* Qua ergo pœnâ affici merebitur, qui Principi ſuo alapam infligere non erubuit? Cri- 50
men hunc læſ. Maj. committere, ideoq; pœnâ mortis afficiendum, dubio caret, cum ſit ſcelus graviſſimum unctо Domini impias manus inferre: Si ſcil. id fecerit dolo & deliberato conſilio. Interim tamen bonorum confiſcatio locum non habebit, cum hæc ſaltem obtineat in Crimine perduellionis, uti patet ex *Aur. Bull. cap. 24. l. 5. C. ad L. Jul. Maj.* Quæ leges, ut odioſæ, ad alios caſus nequicquam extendendæ ſunt, *per c. Odia. de R. J. in 6.*

Alapam verò judici illatam qua pœnâ afficiendam velint Dd. paulò ante dictum. Sed quid ſi quis Sacerdoti alapam impe- 51

 gerit?

gerit? Atrocem & hanc eſſe injuriam oſtendit *Farin. q. 105. n. 195.* ubi *n. 206.* concludit, ſi tempore celebrationis divinorum officiorum Sacerdoti alapa in Eccleſiâ inferatur, pœnam mortis locum habere. Pro alapâ vero aliàs Sacerdoti inflicta, corporalem relegationem alicui dictaſſe Scabinos Lipſienſes, teſtatur *Carpz. q. 100. n. 24.* Et Jus Can. talem anathematis vinculo ſubjicit ita quidem ut non niſi ab ipſo Rom. Pontifice abſolvi queat, per *c. Si quis*

52 *ſvadente Diabolo 29. cauſ. 17. q. 4.* Quod ſi vero Clerici habitu ſeculari appareant, pro Clericis minimè æſtimandi erunt, ſed pro talibus, quales veſtitus innuit; ideoq; pœnas in *d. c.* ſtatutas percuſſores minimè luent, *vid. B. Brunnem. ad l. 15. ff. de injur. n. 9. Maſcard. concl. 849. n. 4.* Ex habitu enim præſumitur hominis

53 qualitas, *Menoch. de præſumpt. l. 6. præſ. 89. n. 5.* Et qualis quis ſit, colligitur ex veſtitu, *Maſcard. d. concl. n. 2. add. Jac. de Bello Viſu l. 1. c. 3. n. 23.* Idem obtinebit quoq; in aliis perſonis ſi ob ſimulatum veſtitum alapis aut aliis injuriis fuerint affectæ, uti

54 textus eſt elegans in *l. 15. §. 15. ff. de injur.* Quod ſi vero quis habitu Clericali qui tamen Clericus non eſt comparens, alapas acceperit, tunc pœna dictata percutienti Clericum locum non habet, *vid. Maſcard. d. l. n. 6.* Plus enim hic eſt in veritate, quàm opinione.

55 Ex præcedentibus porrò fluit, eum qui Principem ſimulato veſtitu uſum injuriâ verbali aut reali ignoranter affecerit, pro reo Maj. nullatenus reputari poſſe. Sed ad quæſtionem pro-

56 poſitam denno ut revertamur, videndum eſt, annon forte illum Sacerdotem alapâ excipere valeam, qui conviciis in Religionis meæ conſortes invehitur? Puto quod minimè, quia adverſarii argumentis, non alapis refutandi ſunt, & quidem ab iis quibus hoc convenit. Et quid cauſæ alterum commovit, ut adverſarium concionantem audiret. Hinc ſi auſus fortè fuerit tali alapas infligere & eventus ſubſecutus parum fuerit felix, ſibi id imputabit. Damnum enim quod quis ſua [culpa ſentit], ſentire non

57 videtur, *l. 203. ff. de R. J.* Et licet hoc juſto Religionis Zelo videatur fieri, vindicta tamen erit privata, quæ jure permiſſa non eſt, *vid. ſup. n. 10.* Quin & concedamus, inferri illi ſimul injuriam, cujus Religionis conſortes conviciis lacerantur; Verbalis tamen

men erit, quæ reali minime compenſanda. *Farinac. q. 125. n. 98.* Cœterum quando Sacerdotes ſeu Concionatores injuriarum con- 58
veniri poſſint, *vid. Dn. Brunnem Exerc. ad Inſt. 25. §. 1. in mid. Struv. Exerc. 48. th. 56. ubi Dd. in partes vocat.* Et maximè quidem tunc id fieri poſſe volunt, quando Sacerdos intermiſit denunciationem Evangelicam, quæ habetur *Matth. 18. v. 6.* niſi forte delictum ſit puplicè commiſſum. *conf. c. 19. cauſ. 2. q. 1.*

Vaſallum ſi Domino feudi alapam dederit, feloniam committere, ideoq; feudo privari poſſe, dubium non eſt, cum ita gra- 59
vi injuriâ Dominum afficiat. Textus clarus eſt *2. F. 24. §. 2. verſ. Porro.* Extendunt hoc Dd. ad caſum quando manus ſaltem contra Dominum levavit, *vid Dn. Præſ. Exam. jur. Feud. c. 23 q. 5. Ludw. Synopſ. feud. p. 327. Vultej. de Feud. l. 1. c. 11. n. 25. in fin.* Quamvis enim ita pœnitentiâ ductus deſiſtere videatur; attamen cum levatio manus animo percutiendi alterum, jam per ſe injuriam inferat, *per l. 15. §. 1. ff. de injur. c. 13. diſt. 1. de Pœnit.* non liberabit Vaſallum, quod percusſio non fuerit ſecuta. Contrarium tamen placet *Schrader. de Feud. p. 9. c. 4. n. 48.* Quod admittendum forte eſſet in illo caſu, ſi ſponde deſtiterit atque pœnituerit. Nam ſi caſu, aut ob aliud impedimentum interjectum, percutere Dominum intermiſerit, Vaſallus, ſanè excuſandus non erit, *vid. Roſenthal. de Feud. cap. 10. concl. 20. n. 54.* An verò ſpontè deſtiterit vaſallus, id ex circumſtantiis arbitrio judicis dimetiendum erit. Idem puto eſſe, ſi Domini uxori l. ſponſæ, vel filio l. fa- 60
mulo in contemptum Domini alapam dederit Vaſallus, quia per has perſonas Dominus etiam patitur injuriam, uti ſuperius oſtenſum. Limito præcedentia, ſi Dominus veſtitu ſibi non con- 61
venienti fuerit uſus, vel inter homines nauci repertus, & ita à Vaſallo, ignorante Dominum eſſe alapam acceperit, *arg. l. 15. §. 15. ff. de injur. ibiq; Dn. Brunnem. in Comment. n. 9. in f.* Perinde verò eſt an vaſallus ipſe Domino det alapam, an verò id per alium faciat. *Vultej. d. l. n. 25.*

Porrò ſi militi fuerit alapa inflicta pro longè graviori in- 62
juria æſtimatur, quàm ſi alii perſonæ. *Fichard. l. 2. conſil. 117. n. 8. Farin. q. 125. n. 361. & q. 105. n. 207. ſeqq. Maſcard. concl. 1131. n. 4.* imò pro graviori offenſa reputatur quàm vulnus, *vid. ſupra n. 2.*

ipſemet patientiſſimus Salvator noſter, ſuo nos hoc ipſum docuit exemplo, qui percuſſus non repercutiebat, ſed alapas, colaphos & flagra uti innocentiſſimè, ita patientiſſimè toleravit.
4 Et per injuriarum actionem ecquid aliud quærimus, quàm vindictam & ultionem, cùm tamen inimicos noſtros diligere debeamus & orare pro iis, qui nos lædunt, *Matth. 5. verſ. 44.* Hinc inquit *Auguſtin. Epiſt. 154. dictum eſt, non reſiſtamus malo, ne nos*
5 *vindicta delectet, quæ alieno malo animum paſcit.* Imò rem ex veritate ſi æſtimamus, ecquid contumeliam paſſis abeſt, præter id, quod ex ſola opinione hominum dependet, *vid. Grot. de Jure B. & P. l. 1. c. 2. §. 8. n. 8.* Contumelia enim ex mente *Chryſoſtomi,* quem *Grot. in Not. ad d. §. 8.* adducit, non ab inferentis animo,
6 ſed ex judicio eorum qui patiuntur aut fit aut perit. Unde porrò ſatis dubium redditur, an unquam Chriſtianus ſalvâ conſcientiâ injuriarum agere poſſit? Ubi diſtingv. an per injurias damnum reale inferatur, an ſaltem exiſtimatio verbis injurioſis lædatur. Priori caſu haud illicita videtur actio injuriarum, per quam damni reſtitutionem petimus. Poſteriori caſu iterum videndum, an perſona injuriam paſſa, in publico officio Civili vel Eccleſiaſtico ſit conſtituta, quæ juſtè omninò vindicat injurias, ne inde in alios derivetur ſcandalum, & ne talis perſona
7 ſiniſtram de ſe ſuſpicionem tacendo, ſibi accerſat: An verò planè ſit privata, ubi ſi ipſi crimen fuerit objectum, injuriantem convenire poterit, quo ſe purget à crimine & ne alter maledicendo pergat, ſecus melius conſcientię ſuæ conſulet, ſi injurianti veniam dederit, *vid. de hac quæſtion. Dn. Chariſius de Foro Conſcient. c. 6. n. 56. ſeqq. ubi n. 58.* tandem concludit, tutò ſaltem quoad conſcientiam, criminaliter injuriarum agi poſſe, an civiliter, dubitat, quia injuriarum actio tantùm tendit ad vindictam *l. 15. §. 26. ff. de injur. l. 2. §. 4. ff. de Collat. bon.* & per verba injurioſa fama auferri nequit, *l. un. C. de famoſ. libell.* Maximè verò ille, qui injurioſa verba mille thaleris & amplius æſtimat, in conſcientia
8 vix erit ſecurus, cùm ipſi revera nihil abſit. Ex his ergo facilè erit colligere reſponſionem ad quęſtionem ſuperius propoſitam, Nempe alapam paſſus, ſi ſit perſona ſaltem privata & non in officio

ficio conſtituta, bene quidem fecerit ex mente Chriſti, ſi adverſario condonaverit; malè verò ſi æſtimatoriam injuriarum actionem intentaverit: Non tamen tunc peccaturum puto, ſi judici percutientem detulerit, quo hujus ſui facinoris pœnas luat. Malitiis enim hominum favendum non eſt; crimenque non punitum plurima producit alia. Et ita nulla vindicta privata exerceatur; Aditus verò hîc ad judicem, ſi fiat animo vindictæ cupido, in conſcientiâ non reddit ſecurum. *D. Oſiand. ad Grot. l. 1. c. 2.* 9
th. 8. obſ. 2. in f. Quanquam *Balduinus Theolog. haud incelebris Tr. de Caſib. conſcient. l. 4. caſ. 15.* concedat, eum qui injuſtè alapam accepit, ſtatim & in continenti repercutere poſſe ferientem, non ad ſumendam vindictam, ſed ad evitandam infamiam & ignominiam. Quod in foro Civili facilè concedendum.

Et hoc modo non obſtat dictum Salvatoris *Matth. 5. v. 39.* 10
ubi vindicta ſaltem privata & lis ſuper levi injuria interdicitur, qualem vindictam & LL. civiles prohibent, *l. 10. ff. de Jurisd* Non enim alloquitur ibi Chriſtus magiſtratum, ſed eos qui impetuntur, *vid. Grod. de J. B. & P. l. 1. c. 2. ʃ. 8. n. 3.* Et nec ipſe Chriſtus, nec Paulus percuſſi alteram obverterunt maxillam, ſed petulantiam graviſſimâ oratione reprehenderunt, *Joh. 18. v. 23. Actor. 23. v. 3. ubi Paulus, percutiet te DEus, inquit, paries dealbate.* Ergo prohibetur ſaltem abuſus juris talionis in privatâ vindictâ, & ut faciles ſimus ad ignoſcendum, tardi verò ad iram, nobis inculcatur. *vid. Harprecht. ad ʃ. Item L. Cornel. 5. Inſt. de Publ. jud. n. 154. Dn. Ziegler. ad Grot. l. 1. c. 2. §. 8.* Neque aliam hujus dicti interpretationem invenio apud Theologos. Sic enim Corne- 11
lius à Lapide *ad d. loc. Matth. 5. v. 39.* ſcribit, *hoc eſſe quandoque præceptum, quandoque conſilium Evangelicum*; & adducit exempla quædam Sanctorum, qui hoc paſſi ſunt eosque laudat. *Sed ſi impius,* inquit porro, *percutiat maxillam, ut fidem & Religionem orthodoxam deſpiciat, tunc non præbenda altera maxilla, ſed graviter increpandus, uti fecit Chriſtus Joh. 18. 23. Paulus Act. 23. 3.* In fine verò taxat quosdam, qui ultro irritarunt alios, ut ſibi alapas infligerent, & percuſſi alteram maxillam offerebant. Et Franciſc. Lucæ *ad eund. loc. Matth. Non debet inquit fieri animo cupido*

vindictæ; conſilium Chriſti eſt, docentis nos mala perferre. Non ergo prohibetur injuriam declinare, neq; aliquando iis quibus id officii incumbit vindicandam committere, multò minus iis quibus id ex officio incumbit magiſtratibus vindicare. Præfectis corrigere; Sed privatas inhibet inimicitias, privatæ ultionis ſtudium appetitumque improbat. Et Maldonat. ad d. l. in f. *Privatis hominibus manicas injecit (Salvator) nec puniendi poteſtatem tollit, ſed peccandi occaſionem præcidit.* Sic Joh. Muſculus *ad d. c. 5. v. 39. Matth. Quæſt. De quo malo Chriſtus loquatur? Non laxantur, inquit, frena malorum; Sed per magiſtratum, non privatim ulciſci debent. add. D. Oſiand. ad Grot. l. 1. c. 2. th. 8. Obſ. 2.* Joh. Piſcator *add. v. 39. Matth. cap. 5.*

12 Satis proinde liquet, alapam publicè vindicare prohibitum non eſſe; Sed annon aliqui erunt caſus, ubi alapam autoritate privatâ vindicare licebit? Quid enim ſi quis me iniq; alapâ percutiat, annon potero armis eidem reſiſtere ſicq; moderamen inculpatæ tutelæ prætendere? Quæſtio hæc affirmanda videtur, quia periculum famæ, æquiparatur periculo vitæ, *Jul. Clarus. §. homicidium. n. 26.* & crudelis eſſe putatur, qui famam ſuam negligit *c. Nolo 10. cauſ. 12. q. 1.* Inſuper permittitur honoris ſui defenſio & ignominiæ violenta repulſio; imò tam infamiam, quàm corporis periculum à nobis propellere cogimur, cum perſonæ & famæ conſervationem jura æquiparent, *l. Juſta. 9. ff. de manumiſſ. vind. vid. ſupra c. 3. n. 10.* Et qui injuriæ non obſiſtit cum poſſit, tam eſt in vitio, quàm ſi parentes aut amicos aut patriam deſerit, ut opinatur *Cicer. l. 1. offic.* injuriamque ipſa irrationabilia animalia propulſare ſtudent, *Camill. Borellus Conſil. 24. n. 13.* Hinc in ſpecie quæſtionem etiam de illo, qui me alapâ percuſſit, affirm. *Damhouder. in Pr. Crim. c. 79. n. 1. ſeqq. Cavalcan. l. 5. Dec. 19. num. 87. & alii.* Imò, quod mirari licet, Moraliſtæ fermè omnes, alapam paſſum aut ſaltem paſſurum, aggredientem occidere poſſe, *vid. Azorius Inſtit. Moral. part. 3. l. 2. c. 1 q 16* cujus ratio, quia alio modo honor defendi nequit. *Leſſius de J. & J. l. 2. c. 9. dubit. 12.* ubi *n. 80.* hanc ſententiam ſpeculativè probabilem, ſed in praxi ob periculum vindictæ & exceſſus non facilè admittendam dicit. *Soto*

de J.

de J. & J. l. 5. q. 1. art. 9. Diana Reſol. Moral. Tom. 8. Tr. 5. Reſol. 9. n. 5. & ibid. Reſol. 6. ubi de minante alapam idem aſſerit. Et *Reſol. 7. n. 3.* etiam fugientem poſt acceptam ab ipſo alapam, me occidere poſſe ſtatuit, ejusq; opinionis aſſeclas pios & doctisſimos viros dicit. Verùm negativa magis arridet. Licet enim 13
viro gravi grave ſit honoris periculum pati, nullius tamen honoris æſtimatio tanti eſſe debet, ut per vitam alterius redimatur, *vid. Balduin. l. 4. Caſ. conſ. 15.* Præterea nulla ratione requiſita moderaminis inculpatæ tutelæ locum inveniunt. Namq; primò ex alapâ non imminet mihi periculum mortis, neque ulla paritas armorum ſubeſt. Et licet alias ſimplex armorum paritas præcisè neceſſaria non ſit, cùm hæc in rixa & maximè ab iratis, qui rationis uſu carent, ſenſibusq; uti neſciunt, vix obſervari queat, *Gail. 2. O. 110. n. 35.* nec inſultatus poſſit ſtateram habere in manu, juxta quam ictus admetiatur, ut loquitur *Farinac. quæſt. 125. n. 352.* Talibus tamen ut me quis aggrediatur armis neceſſum eſt, ex quibus mors mihi immineat, quod noſtro in caſu minimè fit. Propter mortis enim periculum ejusmodi de- 14
fenſionem neceſſariam jura permittunt, *l. 3. ff. de J. & J.* Sic & expreſsè *à Carol. V. in Conſt. Crim. art. 140.* requiritur, daß er mit einem tödtlichen Waffen oder Gewehr überlauffen oder geſchlagen werde. Ecquis verò palmam, quâ alapa infligitur, inter tela lethalia retulerit? niſi fortaſsè quis adeo ſit robuſtus, ut & pugno occidere poſſit, *vid. infra n. 17.* Ergo alapam paſſus ſi percuſſo- 15
rem occiderit, propter inſignem hunc exceſſum, non quidem ordinaria mortis pœnâ, cum ignoſcendum quodammodo ſit ei, qui percuſſus ſe voluit ulciſci, *l. 14. §. 6. ff. de bon. libert. add. c. Significaſti 18. inf. X. de homicid.* Attamen extraordinariâ pœnâ, fuſtigationis fortè vel aliâ pro circumſtantiarum ratione affici poterit, *vid. Carpz. Pr. Crim. q. 30. n. 19. ſeqq. Farinac. q. 125. n. 357.* Licet hic *n. 359. ſeqq.* defendat contrariam opinionem, cui & opitulari videtur dicterium illud Germanorum, auff eine Maulſchelle gehöret ein Dolch. Enim verò hoc dictum vix procedere, 16
ex præcedentibus facilè patet, ubi oſtenſum, illi ſaltem armis ſe defendere licere, qui armis ab adverſario petitur. Hinc &

Carpz.

Carpz. d. q. 30. n. 35. irrationabile & jure deſtitutum illud dicit, *add. Magnif. Dn. Præſ. Tr. de Jur. Senſ. Diſſert. 7. c. 5. n. 5.* Moraliſtas verò ſuperius adductos quod attinet, non ſatis firmo nititur ipſorum opinio fundamento, putantium, alio modo quàm morte percutientis, honorem defendi non poſſe: quam ſententiam à pietate & ratione valdè alienam ſtatuit *Grot. de J. B. & P. l. 2. c. 1. th. 10. n. 2.* Sunt etenim judicia conſtituta, ubi honorem amiſſum, ſi amiſſus eſt, recuperare valemus, *Vid. D. Oſiander ad d. L. Grotii. obſer.* ubi ſolidè Moraliſtarum rationes examinat: Id fortaſſe facilius admitti poſſet, quod habet *Henniges ad d. l. Grotii*, ſcil. alapam inflicturo gladium me opponere poſſe, in quem ſi cœco impetu incurrat, nihil peccaſſe videor.

17 Interim ſunt Dd. haud pauci, qui ſtatuunt, tunc alapam pugione vel gladio repelli poſſe, ſi quis aliter ſe defendere non valuerit, *vid. Damhouder. de c. 79. n. 1. Berlich. p. 4. concl. 13. n. 65.* utpote ſi quis in terram proſtratus plurimis alapis feriatur, maximè ab eo, qui robuſtus ſit, ut & pugno occidere poſſit, uti cujusdam meminit *Farin. q. 125. n. 366.* & cultellô quem ſecum habet, occidat alterum, impunè hoc fecerit, *vid. Harprecht. ad §. item L. Cornelia. 5. Inſt. de publ. judic. n. 146. Farin. d. q. 125. n. 363.* ubi tamen addit, ideo aliquem exilii pœnâ pœnâ per ſex annos fuiſſe punitum. Sic porrò alapam armis repellere permittunt mili-

18 tibus, nobilibus vel aliis perſonis egregiis. Tales enim ex communi opinione, etiamſi aliter ſe defendere potuerint, propter alapam percuſſorem rectè occidunt, *Damhoud. d. l. n. 3. Farin. d. q. 125. n. 362. Berlich. d. l. n. 67. ibiq; alleg. add. Dn. Richter. part. 5. Conſ. 20. n. 9. & 10.* ubi non penitus improbat illud dicterium German. Si ſcil. de milite &c. ſermo ſit, cum injurias reales realibus in continenti repellere liceat, quod etiam admittit *Balduin. l. 4. caſ.*

19 *conſc. 15.* Imò & defenſio licita propter ſolum terrorem & manuum jactationem, *Sichard. conſil. Crimin. 8. n. 81.* Inter tales enim perſonas alapa gravior offenſa eſt, quàm vulnerum illatio, *Farinac. q. 105. n. 207.*

20 Sed huic opinioni graviter contradicit *Harprecht* propter *l. 5. pr. ibi. ferro petentem. ff. ad L. Aquil. L. Si ut allegas 4. ibi: inferen-*

ferenda cædis. C. ad L. Cornel. de Sicar. vid. Harprecht. ad §. item L. Corn. 5. Inſt. de Public. jud. n. 171. ſeqq. add. Comment. ad Grot. l. 2. c. 1. §. 10. utpote Dn. Ziegler. Bœcler. Oſiander. Quam ſententiam in foro conſcientiæ utique tutiorem judico. Sed quid ſi 21
ſaltem vulneraverit percutientem, annon ex L. Aquilia conveniri poterit de expenſis; Conceſſo quod contra manu vacuâ invadentem, armis me defendere valeam, uti hoc *Farinac. d. q. 125. n. 361. cum alleg. ibid. & quos n. 12. adduxi,* defendit, ſequitur ſanè vulnerantem non teneri L. Aquilia *propter l. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil. vid. Farin. q. 119 n. 122. Dn. Lederer de Jure Belli privati l. 1, c. 6. §. 5.* ubi etiam injurioſis verbis provocatum, ſi provocantem vulneret, ab omni pœnâ immunè pronunciat. Quamvis vero opinioni permittentium alapam morte aut armis repelli, calculum non adjecerim; Præſentem tamen quaſtionem negativè decido. Licet enim 22
haud dubie, dum alapâ me percutientem armis vulnero, in exceſſu peccem, non tamen in impenſas potero condemnari, quia alter hoc damnum ſua culpâ ſentit, ideoq; ſentire non videtur, *l. 203. ff. de R. J. conf. d. l. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil.* ab omni licet pœnâ immunis, non ſim. *Carpz. in Pr. Crim. q. 99. n. 53.* Putarem tamen & hic circumſtantias attendendas, & quis ſit autor rixæ. Hic 23
enim ſi propter alapam datam, vulneratus ab actore fuerit, id ſibi imputabit, *d. l. 203. ff. de R. J.* cum & aliàs exceſſum quoque in Autore rixæ ordinariâ pœnâ puniendum velint, *vid. Farinac. q. 125. n. 118. Carpz. q. 39. n. 42. 43.* Et autor rixæ ipſemet eſt faber fortunæ ſuæ, ergo quos fecit compedes, ipſe geſtet æqvum eſt, ut loquitur *Carpz. d. l. n. 45.* ſuâ ſponte enim diſcrimini ſeſe oppoſuit, *Camill. Borellus Conſil. 24. n. 13.* Quod ſi vero alteri ex juſta cauſa alapa infligatur, forte quod vilis perſona nobiliorem mendacii arguerit, *vid. cap. 3. n. 11.* tunc ſi percuſſus percutientem vulneret, tenebitur L. Aquil. propter *d. l. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil. ubi: Si non ulciſcendi.*

Quid vero ſi filius impiâ manu det patri alapam, annon ita 24
filium repercutere patri integrum erit? Hoc indubitanter affirmo ex ratione, quia patri jus filium modicè caſtigandi competit, *uti ſupra c. 2. n. 5.* oſtenſum. Quâ vero ulterius pœnâ afficiatur

E talis

talis Filius *vid. infra n. 64.* Hinc fluit porrò, omnibus iis, qui in percutientem habent jus caſtigandi, licere alapam autoritate privatâ vindicare. Ergo maritus alapas ab uxore acceptas, alapis compenſare valebit, ſed non contrà: idem in reliquis quos ſupra adduxi. Alii vero alapam paſſi, debito modo injuriarum
25 actionem intentare poterunt. Hanc enim in foro Civili dari *in pr. hujus cap.* dictum. Et quidem datur hæc actio omnibus, qui iniquè alapam ſunt paſſi, de quibus etiam ſuperius actum, *vid. Farin. q. 105. n. 133. ſeqq.* Interim tamen ſemper animus alapam infligentis attendendus eſt; animus quippe & intentio hominis diſtin-
26 gvunt facta. Quod ſi ergo quis alicui perſonæ amoris causâ aut per jocum alapam dederit, ceſſabit actio injuriarum, *l. 3. §. 3. ff. de injur.* Sic enim ceſſat dolus, qui tamen in omni injuria requiritur *l. 3. §. 1. ff. d. t.* Huc ſpectat alapa illa, cujus facit men-
27 tionem *Speidel. in Specul. Jurid. voc.* Maultaſch/ *ex Lezneri* Daſſeliſch/und Einbeckiſchen *Chronic. lib. 3.* Scil. Imper. Maximil. aliquando omnes captivos morti traditurus, prohibuerat, ne quis pro illis intercedere auderet, ſecus facientem alapam accepturum, der ſolle eine gute Maultaſche zu Lohn bekommen. Tandum tamen Dux Brunſuic. felici auſu Imperatoris iram tollendo quidem fuit, alapam vero evitandò non item. Denn es hat der Käyſer dem Hertzog einen lachend-und freundlichen Backenſtreich gegeben und die Gefangenen loß gelaſſen. Imo aliquando alapa præmio fuit affecta, quemadmodum refert exemplum *Eraſm. Franciſci* in Geſchicht-Kunſt-und Sitten-Spiegel *lib. 4. c. 2. p. 1223.* ex Jürgen Anderſen & Volquard Iverſen Orientaliſchen Reiſebeſchreib. *lib. 1. pag. 39.* quod ipſius verbis hic inſerere nullus dubitavi. Als der Königliche Stadthalter von Amadabath einsmahl bey der Hoff-Stadt Agra angelanget/hat er gleich den erſten Abend ſeiner Ankunfft den Holländiſchen Viſiteur ſammt den Handlungs Directorn Niclauß Vorburg/zu ſich auff ein Gaſtmahl erbeten. Indem ſie nun mitten in der Mahlzeit ſind/ſchauffelt der Chan/welcher vermuthlich von der Reiſe einen guten appetit und heißhungrigen Magen mit gebracht/eine gar zu groſſe Hand voll Reiß ins Maul/daß das Maul weit auffgeriſſen ſtehen bleibet/

und nicht wieder zu wil. Der Viſiteur ſehend daß dieſer Reiß-ſchlucker ſitzt und die Augen im Kopff verkehret/ ſchickt geſchwinde hin in ſeine Herberge/ die nahe dabey war/und läſt ſeinen Balbier holen/daß er dem Stadthalter helffe. Dieſer verſpricht er wolle ſein beſtes thun und dem Chan wol helffen/dafern es nur im beſten vermercket würde; Tritt damit hin zum Chan oder Stadthalter/ und giebt demſelben eine gute Teutſche Ohrfeige / daß es patſcht; worauff der Mund wieder zuſammen geht. Aber er bekam anfangs für dieſe geſchwinde Artzney und Maulbier einen ſchlechten Lohn von den Dienern des Stadthalters/welche ihn zur ſtunde mit Degen überfielen und ihm etzliche Wunden an dem Kopff verſetzten/ auch beſorglich gantz nieder gemacht hätten/ wenn ihnen nicht der Chan zugeruffen einzuhalten/mit Vermeldung/ der Balbier hätte es gut gemeinet und ihm das Leben gerettet. Solches deſto mehr zu bezeigen/ſtehet er ſelber auff/reicht dem Balbier die Hand und bedanckt ſich/ daß er ihm ſo geſchwinde geholffen / und läſt ihn 1000. Rupien (500. Tahler unſers Geldes) geben/ den Dienern aber ſo im Gemach geweſen/ſo wol denen die nur zugeſehen/als die den Artzt geſchlagen und verwundet/die Füſſe empor ziehen und unbarmhertzig auff ihre Fußſohlen ſchlagen. Ergo alapa dolo data, quales tamen in dubio præſumenda, quia factum hoc per ſe injurioſum, *vid. Carpz. p. 4. c. 42. d. 7. Gail. 2. O. 106. Berl. p. 5. concl. 60. n. 13.* tantùm producit actionem injuriarum. 28

Quid vero, ſi quis iratus propter diſciplinam alicui palmam dederit & eventu occiderit; Hunc quantum ad gratiam, innocentem, quia voluntatem, non opus requirit; Quantum autem ad legem, reum, quia opera requirit, declarat *Hieronym. in can. 13. cauſ. 15. q. 1.* Sciel. ut extraordinaria aliqua pœnâ afficiatur. 29

Cæterum præcisè neceſſarium non eſt, ut quis in propriâ maxilla percutiatur, cùm & injuriam patiamur per illos, quos habemus in noſtra poteſtate, *§. 2. Inſt. de Injur.* Ergo ſi filiofam. alapa infligatur, haud dubiè pater poterit agere, injuriamque ex ſua perſona æſtimare *d. §. 2. Inſt. de injur* Quod ſi vero pater alapam ab aliquo acceperit, filius injuriam ex ſua perſona æſtimare haud valebit, *Farin. q. 105. n. 258.* cùm hic leges taceant, absq; qua-

cedere, *Menoch. de A. J. Q. caſ. 352. n. 3.* ut ſi mandaretur alicui, quò meretricem in facie friſaret, ut loquitur *Menoch. d. l.* & hic eam gladio vulneraret. Sed mandans vulnerare, tenetur etiam de occiſo, quia ex vulneratione mors facilè ſequi poteſt, *vid. Carpz. d. l. Zaſ. ad t. ff. Mand. n. 11.*

Propter alapam vero acceptam tam Civilem, quàm crimi- 34
nalem actionem intentare licet, quia de omni injuriâ vel civiliter l. criminaliter agere permiſſum, juxta *ſ. in Summa. 10. Inſt. de injur.* una tamen alteram tollit, qu'a utraq; ad vindictam tendit, *l. 7. §. 1. ff de injur. vid. Marant. in ſpecul. aur. p. 4. diſt. 1. n. 9.* Sed nunc 35
videndum, ad quam jurisdictionem pertineat Alapæ cognitio? Reſpondeo diſtingvendo, an civiliter agatur, an criminaliter. Civiles enim cauſæ ad inferiorem, criminales ad ſuperiorem jurisd. pertinent. Sunt vero criminales, quæ concernunt deminutionem vitæ, amputationem manus aut alterius membri, ſeu, ut loqvuntur, wenn die Klage Haut und Haar angehet/ quibus & fuſtigatio & relegatio annumeratur. *Eckold. ad t. ff. de jurisd. §. 2.* Ergo quoties alapa ſaltem carcere aut pecuniariâ pœnâ afficenda, toties ejus cognitio ad jurisd. inferiorem pertinet. Ratio, quia ultra has pœnas jurisd. inferior ſe non extendit. *vid. Carpz. Pr. Crim. q. 99. n. 14* ubi tamen indiſtinctè alapam ad inferiorem jurisdictionem refert. Sed quoties gravior pœna, forte relegationis aut ultimi ſuplicii dictanda, toties Alapæ cognitio ad ſuperiorem jurisd. ſpectat. Ratio, quia tales pœnæ ad hanc jurisd. tantùm pertinent. Poſſe vero alapæ pœnam eo usq; extendi, paulo poſt videbimus. Cœterum carceris pœna interdum etiam ad ſuperiorem jurisd. refertur, *vid. Carpz. quaeſt. 109. n. 62. ſeq.*

Hactenus itaq; oſtenſum fuit, cui propter alapam detur in- 36
juriarum actio, & coram quo judice, ſuperiore an inferiore, eadem intentanda ſit, nunc ſubjiciendum reſtat, qua pœnâ alapa vindicanda? Quæ cum in jure determinata non ſit, arbitraria haud dubiè erit, quam judex pro circumſtantiarum ratione vel exagerabit vel minuet; niſi forte Statuto certa pœna alapæ ſit dictata: uti legibus Longobardorum alapa ſex ſolidis puniebatur, *vid. Tholoſan. Synt. Jur. Univ. l. 38. c. 3. n. 16.* Tunc enim judex eandem obſervare neceſſum habebit, quia eſt miniſter legis, nec eâdem

dem clementior, nec ſeverior eſſe debet *l. 11. ff. de pœn N 82. c. 10. l. 12. §. 1. inf. ff. qui & à quibus manumiſſ.* Et judicis eſt ſecundum leges non de legibus judicare, *c 3 diſp. 4.* Sed fingamus eſſe alicubi
37 alapæ Statuto dictatam pœnam 10. thalerorum, an ergo ille qui duas alicui impegit alapas 20. thaleris puniendus erit? Videtur quod non, quia unum videtur fuiſſe delictum, licet majus. Ergo ſufficit una pœna, *conf. l. 32. §. fin. ff. ad L. Aquil. l. 1. cum ſeq. ff. ſi fam. furt. fec. l. 10. ff. de act empt.* Sed contrarium defendit *Durandus ſeu Speculator tit. de Sentent. libr. 2. §. 1. n. 13.* Scil. tot debere eſſe pœnas, quot alapæ, fundatq; ſe in *L. Quicunq; 14. C. de Serv. fugit. L. Eum qui. 18. §. 1. ff. de injur. l. 38. pr. ff. de adulter*: Sicut alias dicitur in ſtipulatione fieri, per *l. Scire 29. ff. de V. O.* ubi tot ſunt ſtipulationes, quot ſummæ. *Gloſſa* tamen ibidem ad *Speculat.* diſtingvit; an Statutum dicat, qui dederit alapam, an qui alapaverit. Sic priori caſu ſecundum numerum palmarum, poſteriori verò ſemel tantùm puniendus percuſſor. Item porrò *ibid lit. F.* diſtingvitur quoad pœnæ multiplicationem, an ſpecies delicti ſint eædem an diverſæ: Si illud, unum cenſetur eſſe delictum, & per conſequens una erit pœna, *l. 67. §. 1. ff. de furt.* niſi plures & contra plures perſonas delinquerent. Si hoc, ſcil. ſi diverſæ ſpecies ſint delicti, licet ex eodem facto continuato, tunc plura & di-
38 verſa ſunt delicta, *l. 38. pr. ff. de adulter.* Mihi diſtingvendum videtur, an quis alteri in continenti det plures alapas, an ex intervallo. Priori caſu unum erit delictum, quia omnia quæ fiunt durante & flagrante rixô, conſentur unum factum. *Bertazol. Conſil. 1. n. 30.* ideoque una pœna; Poſteriori caſu, diverſa erunt delicta, & conſequenter pro ſingulis alapis pœna Statuti imponenda, *arg. l. 32. ff. ad L. Aquil.* ex qua colligunt: quando plura delicta diverſis temporibus facta, de quo libet imponenda eſt pœna, ſecus ſi pluries delinquat uno impetu. *vid. Dn. Brunnem. ad d. l. 32. conf. Molin. de J & J. Tr. 3. Diſp. 41. n. 5. in f. Clarus §. ult. q. 84. n. 4. Covarruv. Tom. 2. Var. Reſol. l. 2. c. 10. n. 8.* niſi expreſſè in Statuto aliud diſpoſitum. *Molin. d. l. n. 6.* Et licet alias ex rei teratione delicti augeatur pœna, non tamen id procedit in pœna pecuniaria, *Bald. in L. Quicunq; 4. C. de Serv. fugit. n. 22.*

Cœte-

Cæterum ex multiplicatione delicti, an multiplicetur pœna, *vid.* 39
Bartol. in l. inficiando: 67. §. infans 2. ff. de furt.

Porrò hic una atque altera quæſtio examinanda venit, & 40
primò quidem, num Statutum hoc de alapa loquens, etiam in mandante locum habeat? Prolixè hanc quæſtionem in theſi pertractat *Farinac. quæſt.* 135.*n.*98.*ſeqq.* ubi concludit quod non, quia mandans delictum non verè & propriè, ſed fictè & per interpretationem facere dicitur. In Statutis vero verba propriè & ſtrictè capienda, maximè in pœnalibus. Et licet mandans cauſam delicto dicatur dare, non tamen dat neceſſariam ſeu proximam, ſed remotam. Hanc concluſionem tandem variè limitat *n.* 119 *ſeqq.* in ſpecie tunc, quando Statuti verba ſunt generalia ſeu communia & apta comprehendere & mandatarium & mandantem *n.* 130. Vel quando ſtatutum aliàs redderetur eluſorium, mandantisque delictum impunitum. *n.* 137.

Deinde quæritur, num Statutum locum habeat in illo, qui 41
ſaltem manum levavit, ſed nondum percusſit? Puto quod non, quia conatus non eodem modo ut effectus punitur, niſi in Crim. Maj. *l.* 5. *C. ad. L. Jul. Maj.* aliisque atrociſſimis Jure Romano. Et qui ſaltem manum levat, nondum alapam incusſit; Ergo nec alapæ pœnam ſuſtinebit. Quia tamen ejusmodi admenatio, ita enim levatio manus dicitur, *Dn. Brunnem. ad l.* 15. *ff. de injur. n.* 1. Jam per ſe injurioſa eſt, utilis injuriarum actio habebit locum, *per de. l.* 15. *§.* 1. *ff. de injur.* Quanquàm vulgo alapa ipſa & admenatio pro iisdem reputentur.

Tertiò quæritur, an Statutum tale obtineat, ſi quis in capite 42
palmâ percutiatur, vel ſi maxilla pugno, vel naſus digitis feriatur? Itidem puto quod non ex iisdem rationibus, quia tunc alapa non infligitur; Omne autem Statutum ſtrictè capiendum & ultra caſum, de quo loquitur, non extendendum, *Mev. p. 2. Dec.*
40. *n.* 10. *Gail.* 2 *O.*37. Sed an hiſce caſibus gravior, quàm pro ala- 43
pâ dictari poterit pœna; Hic certi quid determinare vix licebit; ſed prudens judex omnia ex circumſtantiis æſtimabit. Sanè Talitrum ſeu illiſio digitorum in naſum pro graviori injuria, quàm alapa communiter habetur. Pugnum verò impingere levi-

levius puniebatur legibus Longobardorum, quàm alapa, cum pro hac 6. pro illo 3. ſaltem ſolidi fuerint ſolvendi, *vid Tholoſ. Synt. Jur. univ. l. 38. c. 3. n 16.* Et aliàs quoque alapa pro graviori injuria quàm pugnus habetur, quia pueri alapâ percutiuntur, non pugno, *vid. Bajàrd. ad Clar. §. 1. n. 12.*

44 Sed quid juris erit in hoc caſu: Titio dictatur propter alapam pœna 10. thal. Cui interroganti, annon mitiori pœnâ alapa redimi poſſit, (ob eine Ohrfeige nicht weniger als 10. Thaler koſte) reſpondetur à judice, quod non. Quo audito, mox Cajus pœnam ſolvit in duplo, ipſiq́; judici alapam infligit. Numne hic graviori pœnæ ſubjiciendus? Videtur quod non, quia alapæ pœna Statuto jam eſt determinata, & ipſemet judex edixit, non puniri aliâ, niſi dictâ pœnâ alapam. Verùm quia inſignis hic concurrit malitia, frausq́; legi fit haud levis, utiq; poterit judex pœnam augere: Creſcentibus enim delictis exaſperandæ ſunt pœnæ, *l. 16. in f. ff. de pœn.* Et de hoc caſu cùm Statutum condentes cogitaſſe non præſumantur, neq; ſtatutum ultra Statuentium intenti-

45 onem extendi debebit, *arg. l. 39. ff. de reb. credit.* Imô & alias ſi quis judici pro tribunali ſedenti, vel officiali durante officio, alapam infregerit, illum pœnâ mortis afficiendum haud pauci concludunt *ex l. 6. §. 1. ff. de re milit.* ubi: *qui manus intulit Præpoſit capite puniendus eſt. vid. Marant. in Specul. p. 4. diſt. 1. n. 71. Tholoſan. Synt. Jur. univ l. 38 c. 3. n. 10. Clar. l. 5. §. fin. q. 68. n. 21. Farin. q. 17. n. 36.* ubi hanc opinionem communiter ab omnibus receptam dicit, *Joh. de Arnon in Sing. 13. Berlich p. 5 concl. 66. n. 15. & quos ibid. longo ordine producit.* Et licet ab horum ſententia diſcedant *Carpz. Pr. Crim. q. 100. n. 23. Petr Follerius in Addit. ad d. l. Marant. Harr-*

46 *precht. ad §. 10. Inſt. de injur. n. 22.* Attamen prior opinio non videtur adeo iniqua, ſi alapa detur judici vel magiſtratui contemplatione officii, *vid. Farin. d. q. 17. n. 38. circa fin.* quia partim lex clara eſt, nempe *l. 6. §. 1. ff. de Re milit.* partim, quia hac ratione ipſi Principi injuria infertur, cujus nomine & autoritate talis Magiſtratus jus dicit, imô ipſum Principem repræſentat, *Richter p. 5. Conſ. 20. n. 39.* hinc & merito injuria talis ipſi Principi illata cenſetur, *Farin. q. 105. n. 199.* Et licet Magiſtratus

inju-

injuſtè quid faciat, non tamen poſſum eidem reſiſtere. *Farin. q.125. n. 101.* Exinde ſatis patet, quodammodo crimen Læſæ Maj. committi, *arg. l. Sacrilegii inſtar. 5. C. de diverſ. Reſcript.* Quòd ſi verò Officiali ut privato alapa detur, fortè in convivio vel alibi extra judicium, ſecus erit, *vid. Camill. Borellius conſil. 24. per tot.*

Cœterum quod paulo antè de percutiente judicem dictum, 47
idem ſentiendum erit de illo, qui condemnatus propter alapam in certam pecuniæ ſummam, hanc in duplo numerat & adverſario ſuo poſtmodum novam impingit alapam. Tunc enim malitia hæc gravius coërceri meretur, uti & alicubi locorum contigiſſe memini. Imò jam olim id generis mali homines reperti fuere, qui ita pœnas lege determinatas eluſere. Sic etenim de Nera- 48
tio, opibus potenti juvene ſcribitur, ipſum dum intellexiſſet injuriam alapâ alteri illatam 25. aſſibus redimi poſſe, pro delectamento habuiſſe, alapas obviam ſibi venientibus infligere. Et hunc in finem ſervum habeat plenâ crumenâ ſe ſequentem, qui alapam paſſo mox numeraret 25. aſſes. *vid. Speidel. in Specul. Jurid. voc.* Maultaſchen *in f.* ubi addit, optimum remedium contra hanc petulantiam potuiſſe eſſe, ſi ipſi Neratio alapæ ab aliis inflictæ, eæque itidem 25. aſſibus redemptæ fuiſſent, *add. Beſold. Theſ. Pr. ead. Voc.*

Dictum fuit ſuperius alapæ pœnam arbitrariam eſſe, ideo- 49
que ex circumſtantiis æſtimandum. Nunc exempla quædam ſubjicienda reſtant. Maximè verò dignitas perſonæ patientis, & loci ſanctitas delictum augent. Quo enim perſona dignior, eo gravior erit injuria ipſi illata, *l. 7. §. f. ff. de injur.* Qua ergo pœnâ affici merebitur, qui Principi ſuo alapam infligere non erubuit? Cri- 50
men hunc læſ. Maj. committere, ideoq; pœnâ mortis afficiendum, dubio caret, cum ſit ſcelus graviſſimum uncto Domini impias manus inferre: Si ſcil. id fecerit dolo & deliberato conſilio. Interim tamen bonorum confiſcatio locum non habebit, cum hæc ſaltem obtineat in Crimine perduellionis, uti patet ex *Aur. Bull. cap. 24. l. 5. C. ad L. Jul. Maj.* Quæ leges, ut odioſæ, ad alios caſus nequicquam extendendæ ſunt, *per c. Odia. de R. J. in 6.*

Alapam verò judici illatam qua pœnâ afficiendam velint Dd. paulò ante dictum. Sed quid ſi quis Sacerdoti alapam impe- 51
gerit?

gerit? Atrocem & hanc eſſe injuriam oſtendit *Farin. q. 105. n. 195.* ubi *n. 206.* concludit, ſi tempore celebrationis divinorum officiorum Sacerdoti alapa in Eccleſiâ inferatur, pœnam mortis locum habere. Pro alapâ vero aliàs Sacerdoti inflicta, corporalem relegationem alicui dictaſſe Scabinos Lipſienſes, teſtatur *Carpz. q. 100. n. 24.* Et Jus Can. talem anathematis vinculo ſubjicit ita quidem ut non niſi ab ipſo Rom. Pontifice abſolvi queat, per *c. Si quis*
52 *ſuadente Diabolo 29. cauſ. 17. q. 4.* Quod ſi vero Clerici habitu ſeculari appareant, pro Clericis minimè æſtimandi erunt, ſed pro talibus, quales veſtitus innuit; ideoq; pœnas in *d. c.* ſtatutas percuſſores minimè luent, *vid. B. Brunnem. ad l. 15. ff. de injur. n. 9. Maſcard. concl. 849. n. 4.* Ex habitu enim præſumitur hominis
53 qualitas, *Menoch. de præſumpt. l. 6. præſ. 89. n. 5.* Et qualis quis ſit, colligitur ex veſtitu, *Maſcard. d. concl. n. 2. add. Jac. de Bello Viſu l. 1. c. 3. n. 23.* Idem obtinebit quoq; in aliis perſonis ſi ob ſimulatum veſtitum alapis aut aliis injuriis fuerint affectæ, uti
54 textus eſt elegans in *l. 15. §. 15. ff. de injur.* Quod ſi vero quis habitu Clericali qui tamen Clericus non eſt comparens, alapas acceperit, tunc pœna dictata percutienti Clericum locum non habet, *vid. Maſcard. d. l. n. 6.* Plus enim hic eſt in veritate, quàm opinione.

55 Ex præcedentibus porrò fluit, eum qui Principem ſimulato veſtitu uſum injuriâ verbali aut reali ignoranter affecerit, pro reo Maj. nullatenus reputari poſſe. Sed ad quæſtionem pro-
56 poſitam denuo ut revertamur, videndum eſt, annon forte illum Sacerdotem alapâ excipere valeam, qui convitiis in Religionis meæ conſortes invehitur? Puto quod minimè, quia adverſarii argumentis, non alapis refutandi ſunt, & quidem ab iis quibus hoc convenit. Et quid cauſæ alterum commovit, ut adverſarium concionantem audiret. Hinc ſi auſus fortè fuerit tali alapas infligere & eventus ſubſecutus parum fuerit felix, ſibi id imputabit. Damnum enim quod quis ſua [culpa ſentit], ſentire non
57 videtur, *l. 203. ff. de R. J.* Et licet hoc juſto Religionis Zelo videatur fieri, vindicta tamen erit privata, quæ jure permiſſa non eſt, *vid. ſup. n. 10.* Quin & concedamus, inferri illi ſimul injuriam, cujus Religionis conſortes convitiis lacerantur; Verbalis ta-

men

men erit, quæ reali minimè compenſanda. *Farinac. q. 125. n. 98.* Cœterum quando Sacerdotes ſeu Concionatores injuriarum con- 58
veniri poſſint, *vid. Dn. Brunnem Exerc. ad Inſt. 25. §. 1. in mid. Struv. Exerc. 48. th. 56. ubi Dd. in partes vocat.* Et maximè quidem tunc id fieri poſſe volunt, quando Sacerdos intermiſit denunciationem Evangelicam, quæ habetur *Matth. 18. v. 6.* niſi forte delictum ſit puplicè commiſſum. *conf. c. 19. cauſ. 2. q. 1.*

Vaſallum ſi Domino feudi alapam dederit, feloniam committere, ideoq; feudo privari poſſe, dubium non eſt, cum ita gra- 59
vi injuriâ Dominum afficiat. Textus clarus eſt *2. F. 24. §. 2. verſ. Porro.* Extendunt hoc Dd. ad caſum quando manus ſaltem contra Dominum levavit, *vid Dn. Præſ. Exam. jur. Feud. c. 23 q. 5. Ludw. Synopſ. feud. p. 327. Vultej. de Feud. l. 1. c. 11. n. 25. in fin.* Quamvis enim ita pœnitentiâ ductus deſiſtere videatur; attamen cum levatio manus animo percutiendi alterum, jam per ſe injuriam inferat, *per l. 15. §. 1. ff. de injur. c. 13. diſt. 1. de Pœnit.* non liberabit Vaſallum, quod percusſio non fuerit ſecuta. Contrarium tamen placet *Schrader. de Feud. p. 9. c. 4. n. 48.* Quod admittendum forte eſſet in illo caſu, ſi ſponde deſtiterit atque pœnituerit. Nam ſi caſu, aut ob aliud impedimentum interjectum, percutere Dominum intermiſerit, Vaſallus, ſanè excuſandus non erit, *vid. Roſenthal. de Feud. cap, 10. concl, 20. n. 54.* An verò ſpontè deſtiterit vaſallus, id ex circumſtantiis arbitrio judicis dimetiendum erit. Idem puto eſſe, ſi Domini uxori l. ſponſæ, vel filio l. fa- 60
mulo in contemptum Domini alapam dederit Vaſallus, quia per has perſonas Dominus etiam patitur injuriam, uti ſuperius oſtenſum. Limito præcedentia, ſi Dominus veſtitu ſibi non con- 61
venienti fuerit uſus, vel inter homines nauci repertus, & ita à Vaſallo, ignorante Dominum eſſe alapam acceperit, *arg. l. 15. §. 15. ff. de injur. ibiq; Dn. Brunnem. in Comment. n. 9. in f.* Perinde verò eſt an vaſallus ipſe Domino det alapam, an verò id per alium faciat. *Vultej. d. l. n. 25.*

Porrò ſi militi fuerit alapa inflicta pro longè graviori in- 62
juria æſtimatur, quàm ſi alii perſonæ. *Fichard l. 2. conſil. 117. n. 8. Farin. q. 125. n. 361. & q. 105. n. 207. ſeqq. Maſcard concl. 1131. n. 4.* imò pro graviori offenſa reputatur quàm vulnus, *vid. ſupra n. 2.*

F 2 Nam-

Namque pueri alapis tractandi, neutiquam verò bellatores fortes. Ideoque gravior pœna hic dictanda erit. Hinc Statutum im Holländiſchen Krieges-Recht *art. 34.* wer iemanden eine Maulſchelle giebet/ ſoll in Gegenwart der *Compagnie*, von dem der daran *intereſſiret* iſt/ wieder ein dergleich empfangen/ und darzu ausgezogen und aus der *Compagnie* verbannt werden. Simile fermè in Sax. Elect. conſtitutum, ubi Duella Speciali Edicto ſeveriſſi-
63 mè prohibita; ut tamen alapam paſſus remedio famam recuperandi, non deſtituatur, cautum eſt, ut percutienti iterum alapa per carnificem infligatur. Militibus hiſce æquiparandi videntur Advocati ut ſcil. alapa ipſis data etiam graviori pœna vindicari mereatur, quam ſi aliis vilioris conditionis hominibus infligatur, qui Reipubl. perinde prodeſſe neſciunt; idque propter elegantiſſimam *L. Advocati 14. C. de Advoc. diverſ. jud.* Et in
64 ſpecie de Dd. *vid. Farin. qu. 105. num. 203.* Idem in Studioſis juris, pro quibus eadem ratio militat intuitu vitæ futuræ, *conf. quæ habet in aliis quidem terminis Dn. Præſid. Tr. de Jur. Senſ. Diſſ. 3. c. 2. num. 10. ſeqq.* Inſuper ſi patri filius alapam inflixerit, non modò exhæredari poterit per *N. 115. c. 3. vid. ſupra c. 2. num. 17. ſeqq.* Sed & extraordinariâ pœnâ affici, & hodiè plerumque carcere l. relegatione l. manus amputatione, *vid. Carpzov.*
65 *qu. 102. n. 35. Weſenb. ad L. Pomp. de parricid. n. 12.* De Jure autem Divino ejusmodi filius morte mori debet, *Exod. 21. verſ. 15. Levit. 20. verſ. 9. conf. & can. 20. diſt. 86.* Et generaliter quoties quis illi alapam dat, cui reverentiam debet, toties alapæ pœna exaſperanda; licet prius fuerit percuſſus; his etenim perſonis quales ſunt filius, ſubditus, diſcipulus, ſervus, uxor, nequaquam reſiſtere licet percutienti, *conf. Farinac. q. 125. n. 101. ſeqq.* cum ipſos ſaltem obedientiæ gloria maneat. Quod tamen aliàs limitandum, niſi pater, magiſter, Dominus, maritus & alii quibus reverentia debetur, atrociter & animo occidendi percuterent & vulnerarent. *Farin. d. l. n. 111.* His enim caſibus reſpectus ille meritò exulat, cum v. g. pater non amplius Patris, ſed homicidæ vicem ſubeat. Et ſic quamcunque injuſtam vim vi repellere permiſſum, *l. 3. ff. de Juſt. & jur.* Et ſic delictum non committo, ſed delictum quod alter in mea perſona perpetrare volebat, aver-

to. Porrò & donatio propter alapam revocari poteſt. *l. f. C. de revoc. don.*

Ita breviter vidimus in uno atque altero exemplo, quomodo ratione perſonæ patientis, alapæ pœna exaſperari queat; Nunc quidem facilè quoque exempla ſubjungi poſſent, quomodo ratione agentis pœna diminuenda ſit, ut ſi vir gravis & in dignitate conſtitutus vili perſonæ alapam impegerit, maximè ex cauſa præcedente, *vid. Berlich. p. 5. concl. 64. n. 30.* Quamvis enim ab injuriarum actione ne talis quidem perſona immunis ſit, propter *l. Nec Magiſtratibus 32. ff. de injur.* facilius tamen eidem ignoſci poterit. Sed brevitatis ergò hoc ſaltem addo, poſſe ulterius intuitu loci augeri alapæ pœnam, utpote ſi alicui infligatur in curia, in foro, (*vid. Richter. p. 5. conſil. 22.*) in templo, in theatro, in conſpectu hominum, *vid. l. 7. in f. l. 9. §. 1. ff. de injur.* Et in ſpecie ſi in Eccleſiâ alicui fuerit alapa data, *vid. Farin. q. 105. n. 6. &* 208. ubi habet, Nobilem quendam Neapolitanum, qui famulo alicujus, provocatus ab eo, alapam dederat in Eccleſia, exilio, per bimeſtre fuiſſe punitum. Maximè verò tunc exaſperanda erit pœna, ſi alapa ſub ſacrorum celebratione fuerit alicui impacta, ſicque excitatâ turbâ auditoribus ſcandalum datum. 66 67

Deniqué hic quæritur, an ſi quis cautionem de non offendendo præſtiterit, eadem per alapam rumpatur? Tractat hanc quæſtionem prolixè ſæpius laudatus *Farinac. Prax. Crimin. q. 107.* ubi *n. 213.* rationes dubitandi & Autores negantes adducit ex ratione, quod ex alapa non inferatur gravis injuria nec damnum: Promiſſio verò de non offendendo intelligatur ſaltem de gravi offenſa. Sed his rationibus reſpondet *n. 216. ſeqq.* contrariamque opinionem defendit, quam & merito amplectendam puto, cum per alapam ſat gravis offenſio inferatur. Hinc facilè erit colligere an jus Gentium lædatur, ſi Legato alapa infligatur. Quod haud dubiè affirmandum, ſi Legato qua tali, id generis injuria inferatur, ſecus ſi extra terminos legationis in lites cum aliquo incidat, & horum occaſione alapas fortè accipiat. Ita ante annos non adeò multos Regis Galliæ Legatus *Devant la Haye* à Magno Vezirio Imperatoris Turcici alapam reportavit. *vid. Legation. Comit. de Leslie, part. 3. pag. 280. à Paulo Tafernero deſcript.* 68

Cœte-

69 Cæterum pœna propter alapam prius dictari nequit, quàm judici probetur reverâ eſſe alicui alapam inflictam; Actore enim non probante Reus abſolvitur *l. 4. C. de Edend. l. ult. C. de R. V.* Hinc quæritur, utrum etiam per teſtes de auditu poſſit alapa probari? Videtur quod ſic, quia potuit teſtis audire ſonum, quam alapa vehementior excitare ſolet. Enim verò quia alapa magis objectum viſus eſt, quàm auditus, & quilibet teſtis rationem ſui aſſerti ex proprio ſenſu afferre debet, *vid. Dn. Præſ. Tr. de Jure Senſ. Proœm. n. 28 & 29.* concludo, alapam per teſtem de auditu certò probari non poſſe. Nam licet interdum alapam ſonus aliquis comitetur; hoc tamen non fit ſemper: Et qui de ſonu deponit, quomodo quæſo poterit eſſe certus, an fuerit ſonus ex alapâ natus, an verò aliunde, fortè ex colliſione manuum? Hinc licet fatear, poſſe interdum aliquid conjecturarum ex tali de auditu teſtimonio deſumi, maximè ſi audiverit rixantes, & poſtmodum ejusmodi ſonum, qualem quandoque alapæ excitare ſolent: Tamen quia alapa ipſa non incurrit in ſenſum auditus, ſed tantùm viſus, dubium manet, tale teſtimonium & obſcurum, minimè verò luce meridianâ clarius *vid. Dn. Præſ. d. Tr. Diſſ. 3. c. 1. num. 26.* Jura verò ex præſumptionibus quempiam condemnari non patiuntur, *l. abſentem 5. ff. de pœn.* Sed probationes potius, luce meridianâ clariores deſiderant. *L. ult. C. de probat.* Ergo cœcus inhabilis erit teſtis quoad alapam. Imò & aliàs communiter cœcus à teſtimonio repellitur, *can. Teſtes 15. cauſ. 3. q. 9. l. 18. C de teſtib.* ubi viſus & præſentia in teſte requiritur qui autem non videt, nec præſens eſſe intelligitur, teſtiumque potiſſima ratio in eo eſſe debet: quia vidi. *Conf. Dn. Præſes de Jure Cœcor. c. 4. n. 22.* ubi *num. ſeqq.* pro more, id eſt, accuratiſſimè docet, quando & in quibus cauſis teſtimonium cæcorum admittatur. An verò judici ex officio in alapæ autorem inquirendum, hic quidem disquiri posſit, ſed breviter me expediam hac diſtinctione, an alapa ſit inflicta, perſonæ in officio publ. conſtitutæ, forte Sacerdoti, ut inde ſcandalum publ. oriatur, quo caſu ſanè congruet officio judicis inquerere in delinquentem, per *l. Congruit. 13. ff. de offic. Præſid.* Quòd ſi verò perſonæ, tantum

tum privatæ alapa fuerit impacta, & hæc accuſare deſiſtat, judex non rogatus officium ſuum non impertiet, *l. 4. §. 7. ff. de damno infect.*

Sed ſufficiant hæc de alapâ in medium protuliſſe. Te 70
interim B. L. rogatum volo, ut benigniorem de Alapa ſententiam feras. Et ſi fortaſſe unum atque alterum caſum aut quæſtionem parùm accuratè me decidiſſe aut reſolviſſe deprehenderis, id judicio Tuo, cui libenter me ſubjicio, corriges, memor me Exercitium Academicum, non verò Deciſiones conſcribere voluiſſe, ideoque ingenio nonnihil indulſiſſe. Tibi verò Optime Salvator, qui ſummè innocens, patientiſſimè tamen Alapas, flagra, imò & ipſam mortem pro nobis pati ſuſtinuiſti, grates offero ſempiternas, quod Tuo ſuffultus auxilio & huic de Alapâ Exercitio imponere valeo

FINEM.

MAſcula ceu triplex ſoboles minus obvia, rarus.
Sic ſavor ac ingens Jus comitatur eam.
Publica namq́; Virûm ſtat res ſulcimine nixa,
Vir Patriæ decus eſt, Vir Patriæq́; ſalus.
Ingenio quanto plus eſt, quàm corpore niti,
SEIDELI, tantò plus memorandus eris.
Duplice Te celebrat monumento maſculus ardor,
Nunc patriæ niſu triplice notus eris.
Num calcare adigam, num Te remorabor habenâ?
Hoc conſummatæ ſedulitatis opus.
Incluta mercedem geminatam BRESLA refundet,
Tu Studiis hanc, Te laudibus illa colet.

Clariſſimo Dn. Seidelio jam tertiùm in Cathedra juridica Diſputandi
ita gratulatur

Samuel Strykius, D.